

З Днем захисника Вітчизни!

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

www.krula.com.ua

Крила України

14 – 19 лютого 2011 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№ 7 (567)

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

14 лютого у Миколаєві підбили підсумки льотно-методичних зборів, які офіційно завершилися у минулу п'ятницю. За словами керівника зборів – начальника авіації Повітряного командування "Південь" полковника Андрія Алімпієва, усі поставлені перед учасниками зборів завдання були виконані.

Читайте на 3 стор.

У відкритому нещодавно в Полтаві Військовому коледжі сержантського складу Військового інституту телекомунікацій та інформатизації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" минулого тижня пройшов День відкритих дверей.

Читайте на 3 стор.

ПРЯМИЙ ЕФІР

Президент України візьме участь у телепроекті "Розмова з країною"

25 лютого, в день річниці інавгурації, Президент України Віктор Янукович візьме участь у телепроекті "Розмова з країною".

Як повідомив Глава Адміністрації Президента України Сергій Львовичкін, Глава держави протягом 3 годин у прямому ефірі відповідатиме на запитання громадян, що ставитимуться упродовж прямих включень з регіонів, а також на питання, які надійдуть телефоном та через інтернет. На час трансляції буде організовано контакт-центр, який прийматиме запитання і думки громадян, дзвінки на який здійснюватимуться безкоштовно.

Співорганізаторами телепроекту виступили провідні українські телеканали, за допомогою яких організують включення з регіонів до студії кіностудії імені Довженка, де Президент України працюватиме 25 лютого.

– Новий формат спілкування Президента з громадянами у прямому ефірі є продовженням політики відкритості влади, – підкреслив Сергій Львовичкін.

Служба інформації "КУ".

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2011 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 40.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2011 рік:

Для України:

199 грн. 20 коп. – на рік;
99 грн. 60 коп. – на 6 міс.;
49 грн. 80 коп. – на 3 міс.;
16 грн. 60 коп. – на 1 міс.

Для країн СНД:

398 грн. 40 коп. – на рік;
199 грн. 20 коп. – на 6 міс.;
99 грн. 60 коп. – на 3 міс.;
33 грн. 20 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 4 грн. 15 коп.

А серце пам'ять береже...

15 лютого Україна відзначила День вшанування учасників бойових дій на території інших держав та річницю виведення військ колишнього СРСР з Республіки Афганістан.

22-й рік минув відтоді, як останній БТР розвідувального батальйону 201-ї дивізії з командувачем 40-ї окремої армії генералом Борисом Громовим перетнув афгансько-узбецький кордон поблизу містечка Термез.

Майже 10 років тривала ця війна. З 1979 до 1989 року

понад 160 тисяч українців пройшли через її горнило. І 360 наших співвітчизників не повернулися з тієї війни, з них майже 60 вважаються зниклими безвісти або тими, що потрапили у полон. Отримали поранення більш ніж 8 тисяч українців, 4 687 з них повернулися до рідних домівок інвалідами.

Сьогодні у Збройних Силах України проходять службу більше 5000 офіцерів та військово-службовців-контрактників, які брали участь у бойових діях на території інших держав. У строю

є і воїни-інтернаціоналісти – учасники "афганської" війни. Їх бойовий досвід є цінним надбанням вітчизняної армії, який застосовується при підготовці особового складу.

Зараз колишні воїни-інтернаціоналісти та учасники бойових дій служать майже в усіх ланках Збройних Сил, починаючи з військового відомства і закінчуючи військовими частинами.

Матеріали про заходи з нагоди Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав читайте на 4 стор.

АВІАПРОМ

Днями з Єгипту до Харкова прибув перший з трьох поставлених Ан-74Т-200А для проведення регламентних ремонтних робіт на ХДАВП. Вже наступного дня, після проходження усіх митних процедур, літак перелетів на заводський аеродром Сокольники.

Літак Ан-74Т-200А (реєстраційний номер SU-BPM, тактичний 1255) випущений шість років тому. 2008-го на ньому вже проводилися регламентні роботи у Харкові. В рамках контракту із Єгиптом, подібні роботи проводяться кожні три роки на усіх літаках.

Служба інформації "КУ".
Фото Андрія Пільщикова.

В рамках контракту

2 Крила України

СВЯТА ТА БУДНІ

З НАГОДИ СВЯТА

Збройних Сил України вітаю вас з Днем захисника Вітчизни і бажаю всім доброго здоров'я, миру і злагоди, щастя і процвітання, наснаги та нових звершень у справі зміцнення боєздатності Повітряних Сил Збройних Сил України!

З повагою

Товариші генерали, офіцери, сержанти, солдати, працівники Збройних Сил України!

Шановні ветерани Великої Вітчизняної війни і Збройних Сил!

23 лютого в Україні відзначається День захисника Вітчизни – традиційне свято всіх, хто служив на благо Батьківщини та сьогодні стоїть на сторожі незалежності і територіальної цілісності нашої держави.

Нинішні захисники Вітчизни є гідними нащадками старших поколінь, продовжують та примножують їх славні бойові традиції. Високий професіоналізм, самовідданість і наполегливість військовослужбовців Повітряних Сил Збройних Сил України є запорукою недоторканості повітряних рубежів незалежної України.

З нагоди свята висловлюю слова щирої вдячності кожному солдату, сержанту, офіцеру та генералу, працівникам Збройних Сил України за вірність військовому обов'язку, мужність і самовідданість у службі та повсякденній роботі.

Висловлюю глибоку повагу та вдячність ветеранам Великої Вітчизняної війни і Збройних Сил за Вашу активну життєву позицію та участь у військово-патріотичному вихованні молоді.

Від імені військової ради Командування Повітряних Сил

**Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України
генерал-лейтенант С.І.Онищенко.**

ОПЕРАТИВНИЙ ЗБІР

З 14 по 18 лютого у Вінниці проходив один із головних заходів підготовки Повітряних Сил ЗС України у цьому році – оперативний збір з командуванням виду. У заході, керівництво яким здійснював командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Сергій Онищенко, взяли участь генерали та офіцери Командування, керівний склад повітряних командувачів, керівники навчальних закладів та центрів виду, командири авіаційних, зенітних ракетних, радіотехнічних частин та частин безпосереднього підпорядкування, а також представники Генерального штабу ЗС України, Національного університету оборони України, Командувань Сухопутних військ та Військово-Морських Сил ЗС України, обласних структур МНС, МВС та СБ України.

Розпочинаючи оперативний збір, командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Сергій Онищенко зазначив, що метою заходу є поглиблення знань основ військової науки і воєнного мистецтва, вивчення характеру ведення бойових дій, особливостей форм і способів застосування Повітряних Сил за досвідом останніх військових конфліктів у світі, поглядів на подальше реформування і розвиток виду до 2015 року, а також удосконалення навичок посадових осіб в управлінні військами в умовах повсякденної діяльності, приведення у вищі ступені бойової готовності та планування підготовки та ведення бойових дій.

П'ятиденний оперативний збір проводився у два етапи. На першому учасники заходу розглянули питання стратегії, оперативного мистецтва, мобілізаційної та спеціальної підготовки, взяли участь у семінарських заняттях. На другому – проведено командно-штабну воєнну гру з вироб-

Для досягнення єдиних поглядів

ленням замислу застосування Повітряних Сил у збройному конфлікті та визначенням завдань військам.

– Особливістю проведення даного заходу є те, що вперше за останні шість років ми поєднали теорію і практику підготовки та планування застосування. Відпрацьовані у ході командно-штабної воєнної гри документи дозволять перевірити правильність основних положень Зasad застосування Збройних Сил за визначеними ситуаціями та ляжуть в основу проведення подальшого комплексу навчань. Крім того, ми матимемо змогу підготуватися до практичних заходів з бойовим застосуванням визначених військових частин та підрозділів на навчаннях, які восени проходять під керівництвом начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України практично на всіх полігонах Збройних Сил України, – наголосив генерал-лейтенант Сергій Онищенко.

У свою чергу начальник оперативного управління Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковник Віктор Гамора підкреслив, що в цьому році у Повітряних Силах сплановано низ-

ку заходів за планами бойової та оперативної підготовки. Це командно-штабні тренування, льотно-методичні збори, спеціальні і тактичні навчання бригад, полків та окремих структурних підрозділів.

Щодо основних заходів міжнародного військового співробітництва, то, за словами полковника Віктора Гамора, цього року запланована участь Повітряних Сил у таких практичних заходах, як командно-штабні тренування з протиповітряної оборони з Російською Федерацією і Білоруссю, українсько-данська трансгранична операція "Північний сокіл – 2011", навчання "Безпечне небо – 2011" та інші.

Підводячи підсумки проведення оперативного збору, командувач Повітряних Сил відзначив важливість їх проведення, зокрема в питаннях досягнення учасниками заходу єдиного розуміння порядку виконання поставлених Повітряними Силами завдань на поточний рік, напрямків підтримання та удосконалення бойової готовності та зосередження основних зусиль організаторської діяльності командирів і органів управління.

**Роман Юрчило.
Прес-центр КПС ЗС України.**

АКТУАЛЬНО

15 лютого у Вінниці під керівництвом командувача Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенанта Сергія Онищенко, відбулося розширене засідання Військової ради командування Повітряних Сил Збройних Сил України.

Питання № 1 – бойова готовність

Крім керівного складу Командування Повітряних Сил ЗС України, участь у засіданні взяли командний склад повітряних командувачів, Харківського університету Повітряних Сил та інших військових навчальних закладів, командування з'єднань та частин виду. Також у засіданні військової ради взяли участь керівник "Украероцентру" генерал-майор Юрій Байдак, начальник Інституту авіації і протиповітряної оборони Національного університету оборони України генерал-майор Павло Щипанський, представники Генерального штабу ЗС України.

В ході засідання Військової ради відбулося детальне обговорення учасниками заходу Концепції розвитку родів військ, спеціальних військ та матеріально-технічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, а також проведено аналіз стану бойової та мобілізаційної готовності військових частин Повітряних Сил Збройних Сил України, окреслено проблемні питання та намічено шляхи їх вирішення.

– На сьогоднішньому засіданні, враховуючи реальний стан бойової та мобілізаційної готовності військових частин Повітряних Сил, шляхи реформування та розвитку Збройних Сил України, визначених проектом Стратегічного оборонного бюлетеня України на період до 2025 року, ми повинні визначити заходи, які б сприяли організованому, якісному та своєчасному проведенню заходів оборонного планування в Повітряних Силах Збройних Сил України, як на довгострокову, так і середньострокову перспективу, – зазначив генерал-лейтенант Сергій Онищенко.

Особливу увагу учасників засідання генерал-лейтенант Сергій Онищенко зосередив на питаннях покращення організації та несення бойового чергування з протиповітряної оборони, яке є головним завданням за мирного часу і одним з основних показників бойової готовності Повітряних Сил.

Під час обговорення стану правопорядку і військової дисципліни у військових частинах Повітряних Сил Збройних Сил України, командувачем Повітряних Сил було визначено пріоритети у роботі командирів та відповідних начальників, проведення ними дієвих заходів щодо збереження життя і здоров'я військовослужбовців, забезпечення безпечних умов служби і праці, профілактики дорожньо-транспортних пригод, травматизму і каліцтва особового складу.

Підбиваючи підсумки роботи засідання, командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Сергій Онищенко довів до присутніх основні завдання та зорієнтував керівний склад, командирів з'єднань та частин виду на плідну роботу щодо підготовки та проведення основних заходів бойової та оперативної підготовки у Повітряних Силах в поточному році.

Прес-центр КПС ЗС України.

АВІАРЕМОНТНА ГАЛУЗЬ

Україна розширює присутність на ринку ремонту вертольотів

Державне підприємство МО України "Конотопський авіаремонтний завод "Авіакон" розширює свою присутність на ринку ремонту гвинтокрил машин типу Мі-17, Мі-24, Мі-35 і, зокрема, на індійському сегменті цього ринку. Про це в ході міжнародного авіасалону "Аеро Індія 2011" заявив генеральний директор підприємства Олексій Єнін, передає АРМС-ТАСС.

"Нашими основними замовниками є оператори з країн Південно-Східної Азії і Близького Сходу", – сказав О.Єнін. За його словами, у січні поточного року завод завершив виконання трирічного контракту з Єгиптом на ремонт вертольотів Мі-8Т і Мі-17. Усього фахівцями підприємства було відремонтовано і повернуто до строю єгипетського вертолітного парку 73 вертольоти, у тому числі 41 вертоліт Мі-8Т і 32 вертольоти Мі-17. Як відзначив керівник "Авіакону", тако-го обсягу робіт з авіаремонтних підприємств країн СНД ще ніхто в останні роки не виконував. Олексій Єнін також повідомив, що зі складу вертолітного парку індійських ВПС завод в 2010 році відремонтував 8 вертольотів Мі-35, а в 2011 році планує відремонтувати ще 4 вертольоти цього типу.

На виставці "Аеро Індія 2011" ДП МОУ "Конотопський авіаремонтний завод "Авіакон" разом з НВФ "Адрон" представило макет лазерної системи формування прицільної марки "Адрос" ФПМ-01КВ для некерованих авіаційних засобів ураження. Цю систему конотопські авіаремонтники встановлюють на вертольоти в ході виконання їх

ремонт. "Адрос" ФПМ-01КВ використовується в складі прицільної системи вертольота і виконує функцію індикації точки прицілювання на земній поверхні в нічних умовах.

Презентована на виставці "Аеро Індія 2011" система забезпечує бойове застосування некерованих засобів ураження, які знаходяться на вертольоті, зокрема, виконання стрільби з артилерійських установок вночі при спостереженні льотчиком-оператором наземної цілі за допомогою окулярів нічного бачення. Для цього система формує вузький лазерний промінь, кутове положення якого синхронізовано з кутівим положенням прицільної лінії використовуваного на вертольоті прицілу.

Система призначена для установок на вертольоти типу Мі-8, Мі-17, Мі-171, Мі-24, Мі-35, Мі-2, а також на вертольоти аналогічного класу інших розробників. За словами керівника НВФ "Адрон" Миколи Архіпова, лазерну систему формування прицільної марки "Адрос" ФПМ-01КВ вже прийнято на озброєння в декількох країнах. Система серійно виробляється НВК "Прогрес" у м. Ніжин (Чернігівська обл.).

**За матеріалами
www.ukrspecexport.com**

ПЕРЕДПЛАТА - ВЕСЬ РІК!

На журнал "Авіація і Время" в будь-якому індекс поштовому відділенні України за "Каталогом видань України" 22792

Докладно про різні літальні апарати, авіація у світових війнах та локальних конфліктах, новітні авіаційні тенденції, креслення, авіаекзотика та інше.

Видається російською мовою

Деякі з раніш виданих журналів та іншу нашу продукцію Ви можете придбати звернувшись до редакції

Видається з 1992 р.

БОЙОВА ПІДГОТОВКА

Збори завершено. Результати оптимістичні

14 лютого у Миколаєві підбили підсумки льотно-методичних зборів, які офіційно завершилися у минулу п'ятницю. Протягом місяця авіатори Повітряних Сил Збройних Сил України відточували свою льотну майстерність. За словами керівника зборів – начальника авіації Повітряного командування "Південь" полковника Андрія Алімпієва, усі поставлені перед учасниками зборів завдання були виконані.

– Ми задоволені тим, як пройшов захід. Протягом 14 льотних змін військовими пілотами було виконано 360 польотів. Середній наліт на кожного льотчика склав близько 8 годин. Це дуже непоганий результат, враховуючи, що ми щойно розпочали навчальний рік, – відзначив полковник Андрій Алімпієв.

Високу оцінку льотчикам, що взяли участь у заході, поставив і командир бригади тактичної авіації, на базі якої проходили збори, полковник Сергій Іщенко.

– Мені важко виділити льотчиків, які найбільш відзначилися, адже виявляли старання усі. І досвідчені пілоти, і молоді авіатори минулого року випуску, які також багато літали, – розповів полковник Сергій Іщенко. Він також уточнив, що крім польотів у простих та складних метеоумовах авіатори вправлялись у бойовому застосуванні авіаційного озброєння.

– Бойове застосування виконувалось як по наземних, так і по повітря-

них цілях, – зазначив він.

Задоволення тим, як відбулись збори, висловив і заступник начальника зборів з методичної підготовки – працівник ЗС України генерал-майор запасу Микола Нідзій. – Завдяки зборам 12 льотчиків змогли виконати програму на відповідну класну кваліфікацію. Крім того, п'ятеро льотчиків змогли отримати допуск на виконання польотів у складних метеоумовах, – підкреслив він.

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Мініборони.

ПРОФЕСІЙНА АРМІЯ

У відкритому нещодавно в Полтаві Військовому коледжі сержантського складу Військового інституту телекомунікацій та інформатизації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" минулого тижня пройшов День відкритих дверей.

Військовий коледж відкриває двері

Більше 50-ти школярів, учнів ПТУ, юнаків призовного віку та дівчат стали гостями новоствореного навчального закладу. Ознайомитись з правилами вступу, особливостями організації навчально-виховного процесу та соціально-побутовими умовами курсантського буття мали змогу у цей день також і батьки майбутніх абітурієнтів, а також військовослужбовці строкової служби частин гарнізону.

– Усі нововведення завжди сприймаються з певною долею обережності, – зазначив начальник Військового коледжу сержантського складу підполковник Олег Саула. Але на фоні загальнодержавних процесів реформування Збройних Сил та, зокрема, системи вищої освіти діяльність нашого закладу має ряд характерних особливостей. І головна з них полягає у тому, що кожен юнак або дівчина має реальну можливість безкоштовно отримати вищу освіту та диплом одного з найпрестижніших ВНЗ України. По-друге, два з половиною роки навчання курсанти знаходяться на повному державному забезпеченні та отримують сучасні спеціальності за напрямками "обслуговування комп'ютерних мереж" та "технічне обслуговування і ремонт апаратури зв'язку та оргтехніки", які завжди користувались і користуватимуться великим попитом. І, нарешті – найбільочіша проблема випус-

ників усіх цивільних ВНЗ у Військовому коледжі вирішується на сто відсотків. Це – гарантоване працевлаштування після його закінчення за спеціальністю у частинах та установах Міністерства оборони України. Тобто, заповнюють той самий кадровий вакуум ланки категорії до командира взводу включно.

Командно-викладацький склад закладу має високу методичну підготовку та достатній практичний досвід, навчальні програми максимально адаптовані до критеріїв оволодіння курсантами необхідного фахового рівня. Тобто, є усі підстави сподіватись, що коледж виправає своє призначення і стане основним базовим навчальним закладом для підготовки висококласних спеціалістів.

Упродовж Дня відкритих дверей гості відвідали навчальні класи із спеціальних та загальновійськових дисциплін, ознайомились із зразками техніки та озброєння, казарменими приміщеннями, умовами побуту та харчування курсантів. Начальник коледжу підполковник Олег Саула та його заступники також відповіли на численні запитання, що стосуються умов та специфіки проходження військової служби за контрактом.

**Володимир Лазарев.
м.Полтава.
Фото автора.**

ЮВІЛЕЇ

Службі пального та мастила – 75 років

17 лютого відзначила свій 75-річний ювілей служба пального та мастильних матеріалів, яка, без сумніву, відіграє значну роль у підтриманні боєздатності Збройних Сил України. Разом зі своїми колегами з інших видів ЗС України відзначали свято й фахівці служби пального та мастильних матеріалів і ракетного палива управління тилового забезпечення логістики Командування Повітряних Сил Збройних Сил України. Діяльність цього підрозділу нерозривно пов'язана із розвитком техніки, її експлуатацією і обслуговуванням, а також вдосконаленням процесу забезпечення життєдіяльності військ.

Історія становлення служби пального бере початок від 17 лютого 1936 року. Саме тоді, виконуючи рішення Ради Народних Комісарів СРСР, у Наркоматі оборони створено управління забезпечення ПММ Червоної Армії, а також відділи із забезпечення паливом у військових округах. На новостворені управління та відділи покладалась функція забезпечення військ усіма видами пального, мастильних матеріалів, спеціальними рідинами, засобами зберігання, транспортування, перекачування і заправки у мирний та воєнний час.

Із того часу завдань лише

побільшало. Серед інших – служба пального та мастильних матеріалів і ракетного палива управління тилового забезпечення логістики Командування ПС ЗС України безпосередньо займається забезпеченням заходів бойової підготовки військових частин. При цьому значна увага приділяється контролю якості ПММ і спеціальних рідин. Досліджуються та випробуються нові сорти мастил та спеціальних рідин, відпрацьовуються технічні розпорядження стосовно допуску їх до застосування.

Зрозуміло, що безпека польотів військової авіації в

умовах сьогодення залежить не лише від ресурсу і технічного стану авіаційної техніки, навичок льотного складу, але й від належного контролю якості авіаційного гасу та мастил. Він організовується для того, аби до баку літака не потрапило некондиційне паливо. При чому, нагляд здійснюється від отримання його зі складу – і до бака літака.

Головним органом контролю якості ПММ у ПС ЗС України є лабораторія ракетного палива і пального, яку очолює старший лейтенант Леонід Соколов. Її фахівці проводять арбітражні аналізи, аналізи ПММ довгострокового зберігання, перевіряють процес організації контролю за паливом на аеродромі, ведуть узагальнений облік його якості при довгостроковому зберіганні, надають технічну і методичну допомогу іншим військовим лабораторіям.

Пального, як і коштів, завжди не вистачає. Тому вкрай важливо, щоб обмежена його кількість оперативного розподілялась за конкретним завданням та у якісному стані доставлялася до кожної військової частини, підрозділу, до кожного літака та автомобіля. Для цього необхідно на кожній посадці мати підготовлених спеціалістів. І сьогодні такі у службі є. Серед них – підполковники Володимир Кошельник, Анатолій Дроненко, майори Валерій Савченко, Олександр Чернецький, Дмитро Осінський, Микола Голуб, Андрій Штепінський, капітани

Віктор Мельник, Євген Варавін, Олександр Плахотнюк, старші лейтенанти Дмитро Блюма, Костянтин Лутченко, працівники Збройних Сил України Тетяна Зозуля, Світлана Лисюк, Ліна Денесюк. Важко переоцінити значний внесок у процес формування та становлення служби пального і її ветерани Емануїла Вайнтруба, Володимира Криштафовича, Олександра Іщука, Євгена Некрасова, Віктора Односталка, Володимира Ку-

бов'язків для тих, хто зараз служить.

Заступник начальника служби пального та мастильних матеріалів і ракетного палива управління тилового забезпечення логістики Командування ПС ЗС України підполковник Володимир Кошельник переконаний, що усі фахівці служби ПММ добре усвідомлюють покладену на них відповідальність, а також те, що саме від їхньої праці залежить боєздатність

На фото (зліва направо): Микола Голуб, Володимир Кошельник, Олег Павульський, Анатолій Дроненко, Олена Бугенко, Світлана Лисюк, Тетяна Зозуля.

ликова, Сергія Кузьміна, Сергія Курінного, Івана Лучка, Олександра Христинича, які і сьогодні залишаються прикладом відповідального ставлення у виконанні службових

захисників повітряного простору України.

**Олександр Олехнович.
"Крила України".
Фото автора.**

ХАРКІВ

У День вшанування учасників бойових дій на території інших держав Президент України Віктор Янукович у Харкові відвідав Меморіальний комплекс загиблим у Афганістані, де поклав квіти до пам'ятника. Пам'ять загиблих воїнів Президент та присутні вшанували хвилиною мовчання.

Архієпископ Ізюмський, вікарій Харківської Єпархії УПЦ Онуфрій відправив заупокійну літію.

Після завершення церемонії Глава держави відвідав Храм ікони Божої матері "Взисканіє погібших", де запалив поминальну свічку.

Участь у заході також взяли представники Харківської обласної державної адміністрації, міської влади, ветерани-афганці, матері загиблих в Афганістані воїнів.

Служба інформації "КУ".

ОДЕШЧИНА

14 лютого особовий склад окремого ремонтно-відновлювального батальйону 5-ого Об'єднаного центру електрогазового та автотехнічного забезпечення логістики Повітряних Сил, де начальником полковник Ярослав Лерман, взяв участь у відзначенні загальнодержавного свята – Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав. На чолі з командиром частини майором Андрієм Щегловим воїни-ремонтники поклали квіти до обеліска радянським воїнам, загиблим в Афганістані. У заході також взяли участь голова Нерубайської сільської ради Василь Юрківський та військовослужбовці, члени первинної Нерубайської організації Української спілки ветеранів Афганістану.

Також автомобілісти Повітряних Сил поклали квіти на могилу свого колеги – загиблого в Афганістані мешканця села Нерубайське Біляївського району Одеської області Віктора Свєредюка. Загиблий був водієм, служив в окремому автомобільному батальйоні 40-ої загальновійськової армії Обмеженого контингенту Радянських військ в Республіці Афганістан, у Кабулі, та загинув під час обстрілу колони. Посмертно він нагороджений орденом Червоної Зірки.

Завершився День вшанування учасників бойових дій на території інших держав святковим концертом за участю артистів Будинку культури села Нерубайське, художній керівник колективу якого Наталія Томова.

Олексій Тригуб. "Крила України".

СТАРОКОСТЯНТИНІВ

У Старокостянтинівському гарнізоні відбулася урочиста церемонія покладання квітів до "Меморіалу Слави" та пам'ятника, встановленого на честь загиблих воїнів-афганців". У заході взяли участь тимчасово виконуючий обов'язки начальника гарнізону полковник Микола Коваленко, міський голова міста Старокостянтинів Микола Мельничук, керівний склад військових частин гарнізону, представники органів місцевого самоврядування, ветеранських і громадських організацій, воїни-інтернаціоналісти, військовослужбовці частин.

Заходи почалися урочистою ходою від міської ради до місця проведення мітингу. Військовослужбовці Старокостянтинівського гарнізону поклали гірлянди до пам'ятника воїнам-афганцям, а

присутні на заході гості – винки та живі квіти.

Виступаючи на мітингу, полковник Микола Коваленко, зокрема, зазначив, що 15 лютого для усіх українців – особливий день.

– Сьогодні ми вшановуємо учасників бойових дій на території інших країн, – зауважив полковник Микола Коваленко. – Біля цих обелісків нас переполюють почуття гордості за мужність і відвагу синів України, які чесно і самовіддано виконували свій військовий обов'язок, та почуття пекучого болю, неправомірної втрати побратимів, котрі навечно залишились на чужій землі. Ми низько схиляємо голови, перед Вами, шановні герої, і перед тими, хто з обелісків всміхається нам.

Вшановуючи полеглих під час бойових дій на території інших держав, міський голова Старокостянтинів Мико-

"А серце пам'ять береже..."

ВІННИЦЯ

Двадцять два роки минуло відтоді, як офіційно закінчилась війна в Афганістані. Та відголоси цієї трагедії і досі лежать важким каменем у серцях багатьох українських сімей. Через пекельне горнило десятирічної війни пройшли сотні тисяч радянських воїнів. Скільки батьків не дочекалися своїх синів, дружини – чоловіків, діти – татусів? Їхньому горю не зарадити. Для них війна продовжується і сьогодні. Та час лікує, втірання і шрами лишаються назавжди.

Наш святий обов'язок – за жодних обставин не забувати подвиг радянських солдат і офіцерів, які виконували свій інтернаціональний обов'язок. Це своєрідна пересторога нинішньому та наступним поколінням. Вони мають знати уроки афганської війни та пам'ятати про тих, хто, виконуючи інтернаціональний обов'язок, знайшов вічний покій на афганській землі.

15 лютого військовослужбовці Вінницького гарнізону взяли участь у заходах з нагоди Дня вшанування учасників бойових дій на терито-

рії інших держав та 22-ої річниці виведення Радянських військ з Республіки Афганістан. У церемонії покладання квітів до Пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам та мітингу-реквіємі "А серце пам'ять береже...", який проходив біля "Меморіалу Слави", спільно з генералами та

Продовжилися урочистості у Будинку офіцерів Повітряних Сил ЗС України, де відбулося урочисте зібрання, упродовж якого Вінницький міський голова Володимир Гройсман та голова обласної ради Сергій Татусяк вручили членам сімей загиблих воїнів-інтернаціоналі-

офіцерами Командування Повітряних Сил ЗС України взяли участь члени Спілки учасників бойових дій в Афганістані м. Вінниці, керівництво області та міста, представники громадськості, матері, дружини тих, хто не повернувся з тієї неоголошеної війни. Вшанувати хвилиною мовчання пам'ять про загиблих воїнів-інтернаціоналістів прийшло понад три тисячі вінничан.

тив, учасникам тієї війни грошові премії й нагороди взяли участь члени Спілки учасників бойових дій в Афганістані м. Вінниці, керівництво області та міста, представники громадськості, матері, дружини тих, хто не повернувся з тієї неоголошеної війни. Вшанувати хвилиною мовчання пам'ять про загиблих воїнів-інтернаціоналістів прийшло понад три тисячі вінничан.

Наш кор.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

В Івано-Франківську, у парку Воїнів-інтернаціоналістів, відбувся громадський віче-реквієм з нагоди 22-ї річниці з дня виведення Радянських військ з Афганістану. У заході взяли участь заступник обласного військового комісара полковник Ігор Палагнюк, міський голова Віктор Анушкевичус, заступник голови Івано-Франківської ОДА Роман Іваницький, заступник голови обласної ради Василь Гладій. Хвилиною мовчання вшанували присутні всіх тих, хто так і не повернувся до рідних домів з тієї війни.

– День виведення військ з Афганістану є справжнім святом для всіх нас, – наголосив голова Івано-Франківської міської Української спілки ветеранів Афганістану. – Адже припинення війни означало життя для багатьох і багатьох наших побратимів.

Після проведення громадської панахиди до підніжжя пам'ятника, що споруджений у цьому парку на честь тих, хто виконував свій інтернаціональний обов'язок, були покладені квіти та вінки, а також запалені свічки. Таким чином громадськість вшанувала пам'ять тих, хто загинув впродовж тієї війни.

Тарас Грень.

Регіональний медіа-центр МО України.

ла Мельничук з-поміж іншого зауважив: "Висловлюємо особливі слова співчуття сім'ям, які втратили у війнах дорогих і близьких людей, та слова поваги і гордості Вам, шановні учасники бойових дій, за те, що вистояли, вижили, повернулися, за те, що зараз плідно працюєте на благо розквіту рідної держави, виховуєте підрастаюче покоління справжніми патріотами своєї Вітчизни. Вічна пам'ять полеглим! Слава і шана живим!"

Заступник міського голови Ганна Горда оголосила список нагороджених, яким від виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради були вручені грамоти та цінні подарунки. Серед інших нагороду отримав інженер з безпеки охорони праці Старокостянтинівської бригади тактичної авіації імені Петра Франка працівник Збройних Сил України Олександр Хме-

люк, який брав участь у бойових діях на території Афганістану.

Завершився мітинг, присвячений Дню вшанування учасників бойових дій на території інших держав, вшануванням пам'яті полеглих воїнів-інтернаціоналістів хвили-

ною мовчання і салютом на честь загиблих у виконанні зводу почесної варті на чолі зі старшим лейтенантом Віталієм Гулим.

Олексій Конон. Спеціально для "Крила України". Фото автора.

ЮВІЛЕЇ

Від Ірану до Маньчжурії – бойовий шлях полковника Василя Краснова

Дороги п'ятнадцяти країн, сім орденів та чотири десятки медалей – такий бойовий шлях полковника у відставці Василя Краснова. Днями цей шанований ветеран, який проживає в Івано-Франківську, відзначив свій 90-річний ювілей.

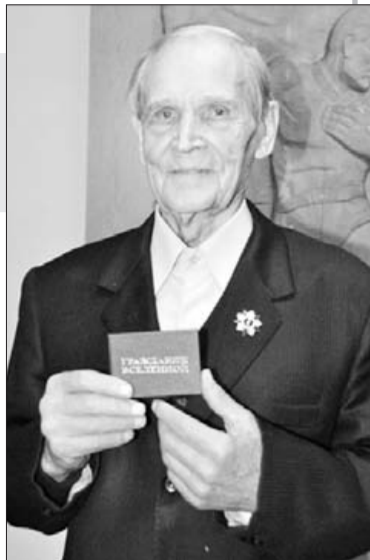
Стати військовим його, 17-річного юнака, у далекому 1938 році покликано загальне захоплення військом та службою, що панувало тоді у Радянському Союзі. Та випускатись молодому лейтенанту-артилеристу довелося прямо у війну – влітку 1941-го. Відразу після початку Великої Вітчизняної його разом зі всією частиною було скеровано до Ірану. Але за певний час довелося захищати Крим. Через прорахунки військового керівництва того часу майже десятитисячне угруповання Радянських військ потрапило в оточення німецьких загарбників. Вирватись живими з цього котла вдалося лише півтори тисячам людей. Серед них був і тоді ще лейтенант Василь Краснов. Потім були запеклі бої за визволення України, Угорщини, Польщі, Румунії, Чехословаччини, Австрії. А

закінчилась війна для Василя Сергійовича лише другого вересня 1945-го у Маньчжурській пустелі. На пенсію полковник Василь Краснов звільнився з посади радника Збройних сил Єгипту.

Привітати свого товариша до музею "Героїв Дніпра" прийшли його бойові побратими, представники Івано-Франківської обласної держадміністрації та Івано-Франківського обласного військового комісаріату. На вшанування ювіляра йому було вручено посвідчення "Громадянин Всесвіту" за номером 81.

– Мені приємно, що так багато людей не забувають про мене, – зазначив ювіляр. – За свої роки я бачив чимало лиха і хочу побажати всім мирного неба над головою. Нехай всі прийдешні покоління не знають страху та жахів війни.

Незважаючи на свій по-

важний вік, Василь Сергійович зберіг чудове почуття гумору та світле ставлення до життя. А щоразу, буюючи у музеї "Героїв Дніпра", він підходить до 76-міліметрової гармати ЗІС-3, з якою пройшов всю війну, і на мить завмирає, згадуючи всіх тих, з ким пройшов буремними воєнними дорогами.

Тарас Грень.
Західний регіональний медіа-центр Міністерства оборони України.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

"Між минулим і майбутнім"

У Чернігові відбулась презентація книги "Між минулим і майбутнім". Її автор – генерал-майор у відставці Віталій Раєвський, за плечима якого 33 календарних роки вислуги. Він є одним із засновників і першим командувачем аеромобільних військ ЗС України.

Головне місце у книзі відводиться роздумам автора про минуле й сьогоднішнє української армії, аналізу проведення бойових операцій в Афганістані й викладу патріотичного виховання й мотивації військової служби.

Генерал Раєвський свою службу розпочинав командиром десантного взводу, пізніше очолював роту, батальйон, полк. А під час війни в Афганістані він командував 56-ю окремою десантно-штурмовою бригадою. У 1985-1987 роках його десантники виконали чимало бойових завдань: знищували бази бандформвань, підтримували правопорядок, прикривали каравани з медикаментами й продовольством. Лозунгом хлопців у блакитних беретах був короткий вислів: "Ніхто, крім нас".

На кітелі генерала чимало нагород – орден "Червоного Прапора", "Червоної Зірки", "За службу Батьківщині в ЗС СРСР" III

ступеня, "Богдана Хмельницького" II ступеня. Також у Віталія Анатолійовича є іменна вогнепальна зброя і 50 медалей.

Під час презентації генерал Раєвський сказав: "Забувати досвід історії ні в якому разі не можна. А забути гіркий досвід "афганської" війни – означає забути трагічні уроки історії, які обов'язково приведуть до нових

війн, нового кровопролиття, страждань і трагедій".

У цій книзі є все – біль за втрачених товаришів, гордість за вдало проведені операції десантників, ненависть до ворога і глибока віра у силу своїх друзів.

На завершення заходу генерал подарував присутнім близько ста примірників своєї книги і на кожному написав: "З вірою в ваше майбутнє".

Олександр Парій.
м. Чернівці.

Фото автора.

На фото: під час презентації.

МИ ПРОЙШЛИ АФГАН

За те, що пережили, відповідаємо перед своєю совістю та нащадками...

Саме так можна окреслити формулу буття Василя Вікторовича Сагури, одного з мільйонів громадян нашої країни, який навряд чи претендує на першість у різноманітних номінаціях або на розміщення свого фотопортрета на обкладинках новomodних журналів. Хоча, якщо відверто, він має повне право бути прикладом для наслідування і для молоді, і для старшого покоління. Чому? Та хоча б виходячи з того, що живе повноцінним та сповненим сенсу життям. Тому, що поняття "честь", "совість", "відповідальність", "взаємовиручка" та "громадянська свідомість" для нього не просто філософські терміни, а складова частина характеру цієї людини. А ще – через його готовність не словами з високих трибун, а своїми вчинками довести здатність до самопожертви заради своїх переконань та ідеалів.

Це, мабуть, стосується і усіх ровесників Василя Сагури, що пройшли через горнило Афганських подій. Подій, які стали історією, уроком та нагадуванням усім нам про те, що людське життя є найвищою цінністю, що пріоритетні вирішення спірних питань повинні вирішуватись у дипломатичній площині, а не військових баталіях. Але якщо спитати сьогодні Василя Вікторовича та його бойових побратимів, чи вважають вони себе жертвами обставин або агресорами, як їх виставляють деякі "знавці" історії та "доброзичливі" аналітики, то жоден з учасників бойових дій не дозволить знущатись над своїм минулим, над своєю опаленою війною молодістю. Над Пам'яттю про загиблих товаришів. "Ми виконували свій солдатський обов'язок", – і цим усе сказано. Не заради нагород, пільг або інших матеріальних вигод. А тому, що так вже покоління виховувалось: жити треба і для себе, і для людей, щоб зробити оточуючий світ кращим. А якщо комусь треба допомогти – не було навіть і думки про те, що ти є пішаком на шаховій дошці у чийсь дуже великій політичній грі. Ось саме тому звичайнісінький сільський хлопчина Василь Сагура, трудар-землероб, без вагань прийняв на себе важкий тягар афганських випробувань. 3 грудня 80-го по грудень 81-го року він знаходився там, за межею, що розділяє життя і смерть. Його мирна професія

вродя не давала йому жодних дивідендів на винятковість: статистика тих років свідчить якраз про те, що серед водійського складу втрачені були найбільші. А вже саме вони забезпечували головну рухому силу тих самих караванів, які перевозили не тільки військові вантажі, а й пальне, хліб, будматеріали для мирного населення. І тим безглуздою ставала смерть від ворожих фугасів, мін та куль із засідок. Які тут можуть бути враження, емоції та відчуття? Мабуть, найголовніше – виконати поставлене завдання і вижити. Заради того, щоб на-

хами афганська земля знову почала радувати серце дехкан врожайми. Заради того, щоб дарувати життя новим поколінням, а не забирати чийсь.

Тому і не спотворила та війна ані душі, ані думок молодого хлопця. І повернувшись у рідне село Харсіки Чорнухинського району, що на Полтавщині, він знову став до улюбленої професії, якій залишається відданий і до сьогодні. Автомобіль для нього – як жива людина, і немає технічної проблеми, з якою Василь Вікторович б не справився. І не в останню чергу через те, що "там" закріплений "КАМАЗ"

В.В. Сагура урочисто вручає особисту зброю синові Юрію. Грудень 2010 року.

решті перестали плакати матері та вдови загиблих. Заради того, щоб переорана вибу-

рядовому Сагурі був і побратимом, і фортецею, і рідною оселею, яка щохвилини нага-

Рядовий Василь Сагура, 1981 рік, провінція Кундуз.

дувала про домівку. А ще – він і насправді збагатився. Коханням, сім'єю, донькою та сином, яким віддав і віддає не тільки тепло та щирість батьківського серця, а й життєву мудрість і розуміння того, що справжнє щастя не приходить само, його треба заслужити. Працею, вчинками, ставленням до оточуючого світу. А про той факт, що це не просто слова, свідчить і те, що його молодий син Юрій, як і батько, вирішив пройти непростий шлях життєвих випробувань. Отримавши вищу освіту у Київському Європейському університеті і маючи після цього три роки трудово-го стажу, він тим призваний на строкову військову службу, яку проходить у 179-му Об'єднаному навчально-тренувальному центрі військ зв'язку, яким командує полковник Ігор Міцюк. Свідоме рішення свідомого громадянина, який не шукає у житті легких шляхів. Але коли я став свідком урочистої події, (перед строем призовників у числі інших Василь Вікторович вручав особисту зброю і своєму синові), то подумав про те,

що менше усього батько бажає Юрію застосувати її за призначенням, хоча повинен бути готовий і до цього. А те, що син виправдає батькові надії, – безсумнівно. Тому підтвердження – його сумлінне ставлення до виконання службових обов'язків, про що свідчать командири молодого солдата. Це – і його виважений підхід до вибору життєвих пріоритетів, серед яких Юрій не в останню чергу вбачає проходження військової служби за контрактом. Це – його віра у свої сили та завтрашній день, чого іноді так бракує сучасній молоді. Це – готовність поділитись багатством свого внутрішнього світу та досвідом і дістався у спадок від мами і тата.

Напевно, саме у цьому і полягає стрижень характеру Василя Сагури. Його міць. Його гармонія. Його неповторність. Тому він і сьогодні, і завжди має право на щире подяку від кожного з нас.

Володимир Лазарєв.
м. Полтава.

Фото автора та з архіву підполковника запасу Івана Петренка.

ДО 440-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Петро Конашевич Сагайдачний

**Закінчення.
Початок у №№ 46-47,
№ 51-52, 1-6.**

Перед світанком, зберігаючи цілковиту тишу, козацькі і польські полки покидали межі табору. Несподівано уперіщила злива. Атаку, яка по-справжньому

так і не розпочалася, довелося відкласти, бо під сильним дощем ставало практично неможливим застосування рушниць і мушкетів.

Незважаючи на те, що генеральний наступ об'єднаних козацько-польських сил тієї ночі здійснити не вдалося, Сагайдачний неодноразово посилав козаків на нічні вилазки. Ефект від цих бойових операцій був дуже великим, бо крім того, що ворог зазнавав відчутних втрат у живій силі, вони деморалізували військо противника, породжували масове дезертирство. Султан робив гарячкові перестановки серед воєначальників, деяких навіть стратив, але це нічого не змінило.

Війна поступово почала набувати затяжного позиційного характеру. Проте 28 вересня Осман II наважився розпочати новий загальний наступ. Запеклий бій тривав з восьмої години ранку до смеркання. Десятки турецьких гармат безупинно били ядрами великого калібру по лінії оборони козацького і польського війська. Основні сили турків цього разу були кинуті на найслабкішу ділянку, яку займав загін Русиновського. Цей самовпевнений польський воєначальник навіть не потурбувався належним чином укріпити позицію, звівши тільки низький вал. Набагато ретельніше підготувалися до штурму турки. Яничари, зокрема, взяли з собою щити, які до того не використовували. Діючи спільно з кавалеристами, які спішилися з коней, вони пробралися через ліс і майже з усіх боків почали атакувати загін Русиновського. Лише ціною неймовірних зусиль і завдяки підкріпленню складне становище на цій ділянці вдалося виправити.

Тим часом добірні сили турецької армії штурмували козацький табір з фронту, а татарська кіннота робила спроби оточити козаків з флангів. Однак прорвати оборону козацького війська виявилось не просто. Виснаживши противника, козаки за наказом Сагайдачного піднялися в контратаку. Турки почали тікати по всьому фронту. Після цієї перемоги Ходкевич згодився на переговори з турками про почесний для Польщі мир. Під Хотином розвіялася ілюзія про непереможність султанської армії.

Бойова співдружність козацького та польського війська у Хотинській війні набула великого міжнародного резонансу, адже фактично було зупинено воєнну експансію Туреччини, завдано першого справді відчутного удару по Османській імперії, який провістив майбутній занепад цього середньовічного колоса.

Але для гетьмана Петра Сагайдачного важке поранення і швидко пережита напруга вилилися в смертельну недугу. Шлях від Хотина до Києва здався знесиленому воєначальнику справжньою мукою. Повернувшись додому, Сагайдачний лежав прикутий хворобою до ліжка, не маючи ніякої надії на одужання. На лікування його рани король направив найкращих своїх лікарів. Та ліків від гангрені тоді ще не існувало. Вже важко хворим Сагайдачний отримав від короля гетьманську булаву і грамоту про визнання його гетьманом України. Це було юридичне визнання і автономії України та влади гетьмана в Україні. Отже, Сагайдачний став першим офіційним і юридично визнаним Польщею керівником України.

За п'ять днів до кончини гетьман склав заповіт, за яким великі суми грошей одписав Львівському братству, Київському братству, різним церквам і монастирям.

Петро Конашевич Сагайдачний пішов з життя 10 квітня 1622 року. Ховали його на території Братського монастиря. Місце могили марно шукатиме нині поціновувач старожитностей чи краєзнавець. Під час перебудови церкви на початку XVIII століття вона опинилася під будівлею нової стіни храму і зникла з очей нащадків.

ДО 70-РІЧЧЯ ВАСИЛЬКІВСЬКОГО ОБ'ЄДНАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ ПС ЗС УКРАЇНИ

Відкриття музею передували роки накопичення історичних матеріалів. Спочатку це авіація був просто методичний кабінет, а згодом – кімната бойової слави. Коли ж тут накопичилась достатня кількість експонатів, було вирішено створити музей при колишньому Васильківському військово-авіаційно-технічному училищі – ВВАТУ.

Першим його завідувачем став Сергій Зайцев, учасник Великої Вітчизняної війни. Завдяки його зусиллям вдалося систематизувати матеріали та, що теж мало велике значення, отримати площу для їх експонування. У двох залах розмістили експонати, які розповідають про історію училища з часу його заснування в 1941 році. До того ж, збереглися документи, що стосуються періоду формування училища, вони і представлені у фондах музею.

Військове училище завжди було закладом "закритим", тож і в музеї не кожен міг побувати. Але коли з часом вирішили зробити його доступним для широкого загалу, відвідувачів помітно побільшало. Тут є справжні унікальні та рідкісні, навіть для великих музеїв експонати, завдяки чому відвідувачі мають змогу повернутися до витоків створення закладу. До слова, чимало експонатів з'явилися у музеї завдяки завзяттю колишніх випускників училища, які не забувають свою рідну альма-матер. А історія цього навчального закладу дійсно дуже цікава й героїчна, адже училище – одне з небагатьох, яке брало участь в бойових діях.

Народилась школа авіаційних техніків за півроку до початку Великої Вітчизняної війни, а за шість місяців уже відбувався перший випуск. Матеріали про всі дев'ять воєнних випусків збереглися не лише в цьому музеї, але й в уральському місті Міас Челябінської області, оскільки саме там під час евакуації готувалися авіаційно-технічні фахівці. В російській глибинці, до речі, досі пам'ятають про тих випускників: вдячні мешканці містечка організували два шкільні музеї, крім того чотири меморіальні дошки на міських вулицях нагадують молодому поколінню про подвиги авіаторів-фронтівиків.

За тридцятилітню історію музею став відомий і поза межами України. Загалом за ці роки його експозиції оглянули понад 100 тисяч відвідувачів. Усе, що виставляється нині тут – фотоматеріали, моделі літаків і вертольотів, документи, особисті речі видатних людей, сувеніри, – яскраво розповідає про етапи створення і розвитку навчального закладу. Зокрема, широко представлена бойова історія училища, надто різноманітна, щоб розповісти про неї в кількох словах. Наведу лише декілька прикладів: неоціненний внесок у перемогу над фашизмом зробили 4326 авіамеханіків – випускників ВВАТУ. У повоєнний період понад 60 тисяч авіаспеціалістів служили і надалі продовжують службу в авіації та інших видах і родах військ. Тож нині музей із задоволенням відвідують військовослужбовці, ветерани, студенти, школярі, їхні батьки та делегації з багатьох країн світу. Неодноразово Васильківський музей захоплювався за підсу-

"Сторінки доблесті та слави!"

Ще нібито не так давно політ у небесну вись був далекою мрією людства, а з'явившись, впевнено посів своє місце в історії, змінивши темп і спосіб життя людей. Завдяки йому людина здобула одну з найбільших перемог над часом і простором. Тепер авіація – найсучасніший вид транспорту та грізна військова сила. Власне, авіація стала щаблем, з якого людство змогло зробити крок у космос. То ж не дивно, що сьогодні історія авіації привертає загальний інтерес, задовольнити який і намагається музей Васильківського Об'єднаного навчального центру Повітряних Сил Збройних Сил України, котрий нещодавно відзначив своє 30-річчя.

мками огляд-конкурсів, а за книгою відгуків можна відстежити географію та, як кажуть, "суспільну вагу" відвідувачів.

В експозиції детально розкрито роль цього навчального закладу в підготовці авіаційних механіків у роки Великої Вітчизняної війни, розповідається про мужність і стійкість випускників, виявлені ними в жорстоких битвах не лише в повітрі, а й на землі та на морі. Гвардійці-васильківці своїми подвигами та вмінням протистояти досвідченому ворогу прославили бойові знамена частин, у яких служили. Тож і командування стабільно високо оцінювало їхні заслуги: 81 із них був нагороджений бойовими орденами, при цьому 7 – найвищими.

Варто згадати славне ім'я Героя Радянського Союзу старшини Гаврила Давидовича Будника. 24 вересня 1943 року старшина у складі розвідувальної групи переправився через ріку Прип'ять у районі Картилівка (нині – Копачі) Чорнобильського району Київської області. Йому вда-

важко пораненого командира й товаришів по екіпажу він, долаючи біль у нозі та спині, переніс в укриття за скелею. Побачивши що сталося, їм на допомогу прийшов екіпаж другого вертольота. Під прикриттям вогню десантників, які вступили з душманами в бій, вертолітники здійснили вкрай складне приземлення на краю провалля. Не вимикаючи вертолітні двигуни, капітан А. Пашковський і борттехнік старший лейтенант А. Сидоренко, незважаючи на шалений обстріл, перенесли поранених на борт. Виявивши високу льотну майстерність, вони змогли вивести з-під обстрілу свій вертоліт з пораненими товаришами та приземлитися на своєму аеродромі. В результаті братерства, взаємодопомоги, вміння та рішучості екіпажу були проявлені найкращі риси випускника Васильківського військового авіаційно-технічного училища, – читаємо рядки, просякнуті порохом бойового життя із далекого Афганістану, в статті під назвою "Візьми собі за приклад героя".

То хто ж такий борттехнік старший лейтенант А. Сидоренко? Закінчивши Васильківське училище, він розпочав офіцерську службу на острові Сахалін. А коли настав час, серед перших прибув у зону бойових дій в Афганістані. Усі кращі моральні та бойові якості, які прищеплювалися майбутньому офіцеру в училищі, далися взнаки під час бойової роботи. Сотні вильотів, тонни перевезених вантажів, необхідних військам, врятовані життя бойових товаришів, участь у передислокації підрозділів, рейди в тилі ворога. Про подвиги екіпажу та особисто старшого лейтенанта А. Сидоренка

Директор музею – В'ячеслав Синяков, військовий льотчик-снайпер, підполковник у відставці, якого з авіацією пов'язують 54 роки життя. Свою військово-службову кар'єру завершив на посаді заступника командира авіаційного винищувального полку ППО. За час льотної роботи освоїв в аероклубі 12 типів планерів, 3 літаки та 7 парашутів, а під час військової служби – 9 типів реактивних літаків, 7 їхніх модифікацій та виконав 562 стрибки з парашутом. Загальний наліт на літаках – понад 2,5 тисяч і годин, виконав близько 4 тисяч польотів.

Що, запитаєте ви, примусило бойового льотчика зайнятися "тихою" роботою в музеї? Насамперед, любов до неба, обраної професії та фанатична відданість авіації. А ще – безмежна вдячність авіаційно-технічному закладу, котрий втілює в життя мрію багатьох юнаків, давши їм путівку в небо.

лося виявити систему вогню німецької оборони та доправити ці дані командуванню. Згодом це допомогло успішно форсувати річку підрозділам 8-ї стрілецької дивізії. За відвагу та героїзм, виявлені під час важких боїв при форсуванні Прип'яті та Дніпра, Гаврилові Буднику було присвоєне звання Героя Радянського Союзу.

Експозиції музею досить детально відображають історію училища у повоєнний період і до сьогодні. Варто зупинитись на маловідомому факті, який розкриває героїзм випускників-васильківців під час бойових дій в Афганістані. "Два екіпажі бойових вертольотів з десантом на борту вилетіли на завдання. Один з них здійснив приземлення в заданому квадраті на краю скелі під ураганним вогнем душманів. Другий в цей час прикривав його з повітря. Аж раптом прямим влученням в кабінку з гранатомета вертоліт "ведучого" отримав пошкодження, а екіпаж – поранення. Першим до тьми прийшов лейтенант А.Сергєєв.

неодноразово писала армійська преса, а за сумлінну службу він був нагороджений орденами "Червоного Прапора", "Червоної Зірки", "За службу Батьківщині у Збройних Силах", медалями "За бойові заслуги", "За відзнаку в охороні державного кордону" тощо. Той, хто воював, знає ціну цим нагородам.

Щороку музей Васильківського Об'єднаного навчального центру Повітряних Сил Збройних Сил України відвідують близько 5 тисяч екскурсантів. Музей по праву став однією з головних історичних пам'яток Васильківська і внесений у довідник міста. Делегації та екскурсійні групи, які приїжджають до міста й відвідують музей Об'єднаного навчального центру ПС ЗС України, мають можливість дізнатися якомога більше про історію підкорення небес, адже кожен з експонатів, що представлений тут, має безпосереднє відношення до розвитку авіації.

**В'ячеслав Синяков.
м. Васильків.**

Закінчення. Початок в №6

“Гуляв” рапорт Михайла Мефодійовича цілий рік. Він уже й чекає перестав, махнувши рукою на свій патріотичний порив, як несподівано надійшла відповідь вищого командування. 25 травня 1985 року його дружина, Катерина Іванівна, яка, до речі, також була співробітником прокуратури, народила другу дитину – дочку Люду. А 26 травня глава сім’ї отримав за підписом Головного військового прокурора Збройних Сил СРСР генерал-полковника юстиції Артема Горного наказ про його призначення на посаду заступника військового прокурора Кандагарського гарнізону Обмеженого контингенту Радянських військ в Республіці Афганістан.

На два з половиною роки – у пекло

На той час в околицях провінції Кандагар діяло чимало незаконних озброєних формувань. І одним із найбільших був декількатисячний загін під проводом відомого сьогодні всьому світові, а тоді – одного з найбільш авторитетних та впливових в Афганістані польових командирів Усами бен Ладена. Так, якщо ми, прості обивателі, дізналися про існування цієї людини лише після сумнозвісного 11 вересня 2001 року, то Михайло Мефодійович Мусієнко та його колеги добре знали його вже чверть століття тому. Прізвище лідера одного з опозиційних уряду Афганістану ісламських угруповань постійно фігурувало в оперативних зведеннях, розвідувальних донесеннях та повідомленнях афганських колег. На бен Ладена періодично й безуспішно полювали як афганські, так і радянські спецслужби. Вже тоді він вів бойові дії проти радянських військ на чолі загону, що складався переважно з найманців, уродженців різних країн арабського світу. Озброєнням, грошима та іншим йому постійно допомагали американські й пакистанські спецслужби.

Та, як говорять, не бен Ладен один! Вистачало і дрібніших банд, які нападали на радянські гарнізони, колонні війська та вантажів, мирні кишлаки. З кожним роком більшими ставали втрати радянських військ. Літаків і вертольотів із кожним роком добу збивали все більше. І це пов’язано не тільки з тим, що від 1980 року щороку бойові дії ставали дедалі активнішими, а й із тим, що допомога моджахедам з боку США, Пакистану, Саудівської Аравії, Китаю та ще ряду країн із кожним роком ставала все відчутнішою. У тому числі – допомога військово-технічна. І, якщо

Михайло Мефодійович пам’ятає досі, та з етичних міркувань у цій розповіді ми їх змінимо...

Рота спеціального призначення на чолі з капітаном Нечуєвським виконувала бойове завдання: були отримані оперативні відомості про маршрут пересування бен Ладена з невеликим загonom моджахе-

зівців, які довгими місяцями не виходили з боїв, втрачали бойових друзів та вбивали ворогів, не знайшлося таких, хто б не виконав наказ. Санінструктор упритул – в груди та в лоб – по одному розстріляв усіх шістьох, включаючи маленьких дітей. Ніхто з присутніх навіть не спробував припинити цю жахливу страту!

дполковник юстиції”. Тут, північніше та ближче до радянського кордону, було спокійніше. Справа, яка найбільше запам’яталася, була гучною, але – не такою страшною, як у Кандагарі. У начальника агітаційного загону в Союзі народився син. На радостях цей старший лейтенант попросив у командира бригади короткострокову відпустку. Полковник відмовив. Молодий батько, знервований місяцями, проведеними на війні, та збуджений новиною, наздогнав полковника та упритул застрелив у потилицю. Поки черговий частини добіг до місця події, старший лейтенант

Із щитом та мечем

посеред ракетного обстрілу

у перші роки афганської війни нашу авіаційну техніку обстрілювали й збивали або з радянських крупнокаліберних кулеметів ДШК, або, знову ж таки, з радянських переносних зенітних ракетних комплексів “Стріла” (вже пізніше, не у перший рік ведення бойових дій), то з часом на озброєнні душманів почали з’являтися засоби ураження закордонного виробництва – “Ред Ай”, “Джавелін” “Блоупайп” і, зрештою, сумнозвісні “Стингери”. Щоразу це були більш сучасні й ефективні ракети, а відтак і втрати радянської авіації збільшувалися. За два з половиною роки перебування Михайла Мефодійовича в Афганістані та навіть на його очах було збито стільки вертольотів та літаків, що згадати страшно...

Перша пошуково-рятувальна операція, у якій взяв участь майор юстиції Мусієнко, відбулась 12 листопада 1985 року. Тоді був збитий літак, пілотований радником командувача афганських ВПС генерал-майором Миколою Владиславом. Генерал катапультивався, був обстріляний знову і, як стало відомо пізніше, приземлився уже мертвий. Хоча, є й інша думка. Серед льотчиків, які добре знали Миколу Андрійовича й також побували на місці його загибелі, існує впевненість у тому, що генерал скористався методом останнього патрона, аби не дати духам живим. Під час пошуково-рятувальної операції, як згадує полковник юстиції у відставці Михайло Мусієнко, було втрачено ще два вертольоти, у яких загинуло не менше 10 чоловік. Евакуювати вдалося вже тіло генерала.

Не минуло й двох тижнів – ще одна значна втрата: 24 листопада у збитому вертольоті загинув командир 280-ого окремого вертолітного полку, що базувався в Кандагарі, полковник Юрій Філюшин...

Жахливе обличчя війни

Різні злочини доводилося розслідувати Михайлові Мефодійовичу за два з половиною роки перебування в Афганістані. Більшість із них – рядові порушення й незначні злочини, котрі вже давно, за давністю часу, стерлися з пам’яті відставного прокурора. Але деякі з найважчих живі у пам’яті до сьогодні. Найжахливіша справа, яку згадує ветеран, це – масове вбивство мирних мешканців, що сталося навесні 1985 року. Прізвисько людей, винних у масовому розстрілі місцевих мешканців,

дів, і ось роту спецназу відправили його шукати. Поблизу дороги було організовано засідку. І ось невдовзі бійці побачили куряву пилу й джип, що нісся бетонкою. Напружені від очікування нерви прапорщика, який сидів у БМП, не витримали, і він дав по машині довгу кулеметну чергу. Без попередження, адже чекали тільки духів!..

Машина зупинилася. Коли спецназівці підійшли до неї, то побачили, як жорстоко вони помилилися: до сусіднього кишлаку у джипі їхала досить велика афганська родина. Водій, він же глава сім’ї, отримав поранення у попереk. Його вагітна дружина – у груди. Молода дівчина, сестра дружини, померла на місці. Дванадцятирічному синові відстрілило пальці на руці. Стара мати водія, п’ятирічний син та шестирічна донька ушкоджень не отримали.

Командир групи по радіостанції доповів ротному про те, що сталося. Нечуєвський наказав відбуксирувати джип до місця розташування основних сил підрозділу. Санінструктор сержант Шматько почав перев’язувати поранених, інші бійці пригощали дітей шоколадом та згущенкою. Тим часом капітан Нечуєвський доповів комбатові про випадок. Наказ командира батальйону підполковника Рудіна був приголомшливим: усіх ліквідувати, трупи і машину зарити...

Так, з одного боку є таке положення у Статуті, відповідно до якого військовослужбовець, який отримав наказ, із котрим він не погоджується, повинен виконати його і лише після цього оскаржити у вищих інстанціях. З іншого боку, законодавство начебто і дозволяє не виконувати злочинний наказ... Та серед спецна-

Потім БМП зробило з джипа консервну банку, і разом із тілами афганців її закопали у пісок.

А метрах у трьохстах від місця злочину знаходилися афганські пастухи. Вони-то й побачили жахливу різанину, і через деякий час почали з’являтися плитки про жахливу трагедію у пустелі.

Практично всіх учасників страти комбат подав до нагородження урядовими нагородами. Дехто з “героїв” встиг навіть отримати свої ордени й медалі, доки у вересні того ж року виконуючий обов’язки прокурора майор юстиції Мусієнко не дізнався про цей важкий злочин. Михайло Мефодійович вів цю справу особисто, не побоювався доповісти у Москву. Згодом справу було передано в окружну прокуратуру ТуркВО.

Слідство встановило провину кожного. Комбат, як виявилось, був уже по лікоть у крові: знайшлися свідки того, як неодноразово підполковник особисто скидав зв’язаних полонених духів з вертольота, мав і інші грішки. Коли відбулося засідання суду, то командир роти на той час уже був неосудним: після важкого поранення в голову капітан був комісований, важко хворів. Ну, а головні фігуранти, комбат і виконавець, санінструктор, отримали по повній. Щоправда, уже невдовзі перший і останній радянський президент Михайло Горбачов оголосив амністію, і обидва колишні спецназівці вийшли на свободу.

Таких справ, на жаль, на війні вистачало. У квітні 1986-ого майора Мусієнка було призначено військовим прокурором гарнізону у Пулі-Хумрі. Невдовзі він отримав чергове військове звання “пі-

застрелився.

Про іншу справу, більш давню, але не менш від цього жахливу, розповіли колеги, які прослужили в Афгані дещо більше часу. З однієї з радянських кіностудій приїхала знімальна група. Її метою було відзняти матеріал про те, як моджахеда знищують місцеве населення.

– Без проблем! – сказав комбриг та викликав кращого офіцера, якого, до речі, вже подав на нагородження найвищою урядовою нагородою, медаллю “Золота Зірка”. Отримавши наказ, офіцер “організував” те, чого хотіли кінематографісти. Із засідки разом із підлеглими він розстріляв близько 20 мирних афганців, які їхали у своїх “барбухайках”, видавши цю криваву справу за душманську роботу. В результаті замість високого звання Героя Радянського Союзу офіцер отримав вирок і пішов на нари...

Вдома

У листопаді 1987-ого підполковник повернувся до Вінниці. На той час до двох Червоних Зірок на його грудях додався ще й орден “За службу Родині в Вооружённых Силах ССРСР” III-ого ступеня. Орденоносцю пропонували різні вищі посади – навіть прокурора одного з округів, проте сім’я була тут, сюди ж він і побажав повернутися. До розвалу Союзу підполковник служив на посаді заступника прокурора армії, а потім ще рік виконував обов’язки прокурора. Коли, із початком ліквідації в Україні ядерної зброї та розформування ракетної армії, прокуратуру розформували, офіцер був призначений на посаду старшого прокурора відділу Головного управління військових прокуратур Генпрокуратури України. П’ять років він прослужив у Києві, постійно їздячи у відрядження, адже головною роботою полковника юстиції було здійснення прокурорського нагляду за дотриманням законності у Міністерстві з надзвичайних ситуацій, ВПС та військах 43-ої Ракетної армії.

У 2000 році за вагомих внесок у забезпечення обороноздатності України президент країни присвоїв полковнику юстиції Михайлові Мусієнку почесне звання “Заслужений юрист України”. Невдовзі, із вислугою 34 роки (27 із яких – календарні) полковник юстиції звільнився у запас.

Олексій Тригуб.
“Крила України”.

Окончание. Начало в №6.

В мае 1983 г. был выполнен первый взлет с трамплина. Впечатления от этого события остались неизгладимыми на всю жизнь. Когда стоишь на стартовой позиции, в сотне метров от внушительной горы, на которую нужно наехать, возникают разные волнующие чувства и ощущения адреналиновой атаки, а после схода с трамплина – торжественной эйфории.

В августе 1983 г. на аэродроме Саки состоялось еще одно знаменательное событие: самолет Су-27 был впервые представлен на наземном и воздушном показе авиатехники руководству ВВС и ВМФ во главе с Главкомом ВВС П.С. Кутаховым и Главкомом ВМФ С.Г. Горшковым.

С 1983 по 1987 гг. в испытаниях приняли участие несколько самолетов Су-27 и Су-27УБ.

1 сентября 1984 г. была выполнена первая посадка на аэрофинишер с зацеплением за трос. Она стала первым итогом кропотливой работы большой группы ученых, инженеров, техников, строителей, медиков.

В 1983 г. было завершено строительство второго трамплина с углом наклона 14 градусов, такого же, как планировалось установить на строящемся корабле. Несмотря на то, что уже был накоплен серьезный опыт по использованию для взлета 8-градусного трамплина на самолете Су-27, Су-25, МиГ-29, новый трамплин своей внушительностью практически все вернул в исходное положение. Все нужно было начинать сначала. Предстояла сложная и длительная работа по доведению самолета до заданных требований.

В 1983 г. на базе Саки был сформирован первый полк будущих палубных летчиков. Командиром полка был назначен молодой, энергичный офицер – подполковник Т.А. Апакидзе. Несмотря на молодость, Т.А. Апакидзе с первых дней показал себя очень ответственным организатором нового типа. Он лично занимался поисками и отбором будущих палубных летчиков. Высочайшая самодисциплина и требовательность позволили ему в короткое время стать образцом выполнения воинского и профессионального долга. Так как предстояло по-

Я И МОЙ СУ-27

(воспоминания летчика-испытателя специально для "Крила України")

ступление на вооружение полка самолетов Су-27 и МиГ-29, между руководящим составом и специалистами ОКБ Сухого и МиГа установились добрые отношения, облегчившие процесс освоения новой техники.

В 1985 г. на вооружение полка поступили самолеты Су-27 и Су-27УБ. Лучшие специалисты ОКБ Сухого, работавшие в это время в Саках, оказывали летчикам необходимую помощь в освоении новых самолетов. Благодаря такому тесному сотрудничеству, активной целеустремленной деятельности командира полка Т.А. Апакидзе, личный состав сумел быстро освоить новейшие истребители Су-27 и МиГ-29. Летчики осваивали новые виды боевой подготовки и накапливали опыт, необходимый для последующего перехода на корабельные самолеты.

К сожалению, в летной работе не все складывается гладко. Два тяжелых летных происшествия 1988-1989 гг. не смогли не отразиться на судьбе Т.А. Апакидзе. Все "суховцы" и "микояновцы" с

сожалением восприняли приказ о переводе Т.А. Апакидзе на другую должность в центр боевого применения. Однако это не сломило Тимура. И на новой должности он продолжал также активно работать во имя главной цели – будущего освоения корабля палубными летчиками.

В 1987 г. на испытания поступили первые самолеты Су-27К. Этому самолету суждено было стать первым истребителем палубного базирования ОКБ Сухого. Созданный на базе Су-27, он напоминал его только в общих чертах. В сущности, это был новый самолет, который должен был обеспечить выполнение жестких требований к самолету данного типа. И нужно отдать дань глубокого уважения руководителю программы К.Х. Марбашеву и замечательному конструкторскому коллективу ОКБ Сухого, блестяще решившим эту сложнейшую задачу.

С началом испытаний Су-27К к нему сразу подключились военные летчики-испытатели 3-го управления ГОСНИИ ВВС, находящемся в г. Феодосии.

Ю.А. Семкин, В.А. Россошанский, В.Н. Кандауров, Ю.Ю. Фокин активно включились в работу. Вместе с летчиками-испытателями ОКБ Сухого Н.Ф. Садовниковым, В.Г. Пугачевым, С.Н. Мельниковым, И.В. Вотинцевым им предстояло провести огромную работу прежде, чем сказать, что самолет Су-27К в полной мере отвечает всем требованиям к самолету палубного базирования. В 1989 г. темп испытаний достиг апогея. Они проводились на базах Саки, Феодосия, Ахтубинск. В Саках

испытательные полеты начинались с восходом солнца и заканчивались за полночь.

Слова особой признательности нужно выразить инженерно-техническому составу, специалистам, анализировавшим материалы. У них не было понятия "рабочий день", у них были "рабочие сутки", которые складывались в недели, месяцы неимоверного напряжения. Это было время настоящего коллективного патриотизма, когда слова "один за всех и все за одного" были не лозунгом, а образом жизни.

Такая же, поистине героическая работа, кипела и на Черноморском судостроительном заводе в г. Николаев. В этот период нам посчастливилось посетить колыбель судостроения Великой страны. Впечатления от увиденного размаха, мощи, профессионализма, духа николаевских корабелов просто потрясли и

лубные условия и "дать добро" на посадку самолетов.

В конце октября я выполнил первый облет радиотехнических систем корабля. Затем были облеты оптической системы посадки, систем навигации. Казалось, ничто не мешало выполнению посадки. Однако специалисты ЦАГИ, ЛИИ никак не "давали добро", чем вызывали недоумение корабелов, которым необходимо было сдать палубную часть. В этих условиях три главных руководителя: директор ГСЗ Ю.И. Макаров, Генеральный конструктор ОКБ Сухого М.П. Симонов и председатель Государственной приемной комиссии адмирал флота А.М. Устьянцев подписывали Решение о готовности корабля к посадке самолета на палубу. Я в это время находился на кругу корабля с очередным облетом. На очередном заходе получил от руководителя полетов завуалированную команду: "Работа по полной". Так же завуалированно спросил у моего коллеги – руководителя визуальной посадки Н.А. Алферова. И когда он дважды запросил посадочный вес, сомнений уже не было: он готовит тормозные устройства к приему. Я выпустил ГАК, доложил: "По полной готов", по-

Лётчики-испытатели В.Г. Пугачев и С.Н. Мельников на палубе авианосца.

вызвали чувство глубокой гордости.

В октябре 1989 г. красавец-корабль – первый авианосец нового типа – вышел в Черное море. Ему предстояли ответственные ходовые испытания и начало работы с авиацией. На борту корабля находились члены Государственной приемной комиссии ВМФ. Туда же были доставлены группы ведущих исследовательских институтов авиации – ЦАГИ, ЛИИ, которые должны были оценить все па-

лучил подтверждение, и 1 ноября 1989 г. в 14.00 произвел первую посадку на палубу авианосца.

Только после этого специалисты ЦАГИ и ЛИИ подписали свое решение, и на корабль совершили посадку самолеты МиГ-29К (Т.А. Аубакиров) и Су-25УТГ (И.В. Вотинцев и А.В. Крутов).

1 ноября 1989 г. ознаменовало рождение палубной авиации.

Предстоял большой этап совместных испытаний само-

лета и корабля по адаптации авиационного комплекса корабля. На корабле нужно было провести все испытания, которые были проведены на "НИТКе".

В 1991 г. Командующим морской авиацией генерал-полковником авиации В.П. Потаповым было принято решение о формировании лидерной группы летчиков полка и центра для подготовки к освоению самолетов Су-27К с посадкой на корабль. Совместным решением Генерального конструктора ОКБ Сухого М.П. Симонова и Командующего морской авиацией В.П. Потапова я был назначен ответственным за подготовку. В лидирующую группу были отобраны 10 летчиков центра и полка. Среди них, благодаря поддержке и участию заместителя командующего морской авиацией генерал-лейтенанта Н.А. Рогова, оказался и Т.А. Апакидзе. Отбор пер-

Год 2010. Су-33 морской авиации России снова в Саках.

Авианосец. Генерал-лейтенант Н.А.Рогов и В.Г.Пугачёв в рубке руководителя визуальной посадки.

вой группы проходил очень внимательно и жестко. Это было продиктовано тем, что своих самолетов в полку еще не было и обучение предстояло проводить на самолетах, находящихся на испытаниях. Такого прецедента в истории освоения новой техники современной авиации тоже не было.

У такого плана были серьезные противники в лице ГОСНИИ ВВС, однако командующий морской авиацией В.П. Потапов и Генеральный конструктор ОКБ Сухого М.П. Симонов подписали совместное решение, позволившее начать подготовку на опытных самолетах.

К сожалению, количество и загруженность самолетов на испытаниях не позволили начать подготовку со всей группой одновременно. Были отобраны только два летчика, которым предстояло пройти программу переучивания, корабельную программу на "НИТКе" и выполнить посадку на корабль. Это были Т.А. Апакидзе и Н.П. Яковлев. Мне приходилось летать с этими летчиками на спарке, и не было сомнений, что в этих необычных условиях они справятся с поставленной задачей.

Всю теоретическую часть, изучение самолетов с отобранными летчиками проводили специалисты ОКБ в Саках и на фирме. После изучения летчики сдали экзамен по всем системам комиссии ОКБ Сухого и они, как фирменные летчики, получили допуск к началу летной подготовки. Программа подготовки была согласована, она включала весь опыт, накопленный за годы испытаний. Т.А. Апа-

считывали, что за неделю справимся с этой задачей. Но командование корабля сделало вводную. Вечером после первого полета Т.А. Апакидзе на корабль с проходами было объявлено, что завтра в конце дня корабль прекращает работу с авиацией и уходит в Севастополь. Это было как гром среди ясного неба, и никакие доводы не действовали. И только отлично выполненный Тимуром полет наталкивал на мысль, что если в следующем полете будет так же, то можно уже разрешить ему идти на касание палубы. И после 2-3 таких уверенных заходов, разрешить посадку с зацеплением. После обеда следу-

товился делать проходы без касания палубы и не знал, что его ждет. После трех уверенных проходов мы с моим коллегой, руководителем визуальной посадки Н.А. Алферовым, подняли вверх большие пальцы, и в эфир ушла команда: "Разрешаю до касания". Тимур радостно ответил: "Понял" и отлично выполнил три касания в 3-й трос. После этого он получил команду готовиться к посадке.

Можно только догадываться, какие чувства испытал Тимур в это время, но уверенность, воля, одержимость взяли верх. Он блестяще выполнил заход-посадка, зацепление – 3-й трос.

26 сентября 1991 г. первый

печата! палубу авианосца "Тбилиси".

Недолгая подготовка к вылету на корабль, и Тимур впервые взлетел с корабельного трамплина. Он торопится на аэродром, ведь там ждет Н.П. Яковлев. Еще есть время, и он может сделать хотя бы один вылет на облет корабля.

Я обратил внимание на технику пилотирования Н.П. Яковлева еще в период формирования группы. Летчик-инструктор Черноморского авиационного училища (если мне не изменяет память), и этим уже все сказано – классик. Любой режим, который я просил выполнить его в воздухе, он исполнял точно и без напряжения.

Вот и Яковлев на кругу корабля. Уверенно выполняет 3-4 прохода без касания. После этого получает разрешение касания – 3 точнейших посадки между 3-м и 2-м тросами. Опять поднятые вверх пальцы и разрешение на посадку. В его ответах чувствовалась полная уверенность – заход-посадка, зацепление – отлично!

В награду Н.П. Яковлеву мы навесили на самолет полный комплект – 12 ракет, и он блестяще увез их с корабля, чем значительно облегчил процесс вывоза суховского имущества.

Так неожиданно и успешно завершился этап подготовки первых палубных летчиков морской авиации. К сожалению, ввиду нестандартности ситуации, не было речей, громких поздравлений и никаких кино- и фотоматериалов. Два замечательных летчика просто открыли новый этап в развитии палубной авиации.

В 1994 г. первая десятка палубников, ведомая Т.А. Апакидзе, освоила Корабль. Каждый год, пройдя подготовку на "НИТКе", несколько новых летчиков морской авиации России пополняют их ряды. Это стало возможным благодаря сохранению дружеских взаимоотношений между ВВС Украины и Морской авиацией России, позволивших сохранить и успешно использовать уникальный комплекс "Нитка". Хочу выразить слова глубокой признательности Главнокомандующим ВВС Украины В.А. Васильеву, В.М. Антонцу, В.И. Стрельникову, Я.И. Скалько, С.И.Онищенко.

Мирного неба над головой, неба без границ!

г.Саки, НИТКА. М.П.Симонов, В.В.Васенков, П.С.Кутахов, В.Г.Пугачёв.

ющего дня Т.Апакидзе появился на кругу корабля. Он го-

палубный летчик морской авиации Т.А. Апакидзе "рас-

После первой посадки на палубу авианосца самолёта Су-27К.

РИНОК ОЗБРОЄНЬ

Россия экспортирует вооружений на десять миллиардов за год

Объем портфеля экспортных заказов на российское вооружение и военную технику на ближайшую перспективу оценивается в 30 миллиардов долларов. Об этом, как сообщает ИТАР-ТАСС, заявил первый заместитель директора Федеральной службы по военно-техническому сотрудничеству России Александр Фомин. По его словам, объем экспорта в 2011 году составит треть от указанной суммы.

План за прошлый год выполнен, и сводный российский экспорт за рубеж составил несколько более десяти миллиардов долларов. Исходя из этого, можно примерно представлять, какие планы у нас могут возникнуть на этот год», – отметил Фомин, выступая на пресс-конференции на индийском авиасалоне "Aero India-2011" в Бангалоре. Ранее сообщалось, что по линии "Рособоронэкспорта" Россия в 2010 году экспортировала во-

оружий и военной техники на 8,5 миллиарда долларов.

В конце 2010 года генеральный директор "Рособоронэкспорта" Анатолий Исайкин объявил, что в 2000-2010 годах военные поставки России за рубеж составили более 60 миллиардов долларов. В 2009 году объем военного экспорта составил 8,8 миллиарда долларов, из которых 7,4 миллиарда – по линии "Рособоронэкспорта", основного поставщика российской военной продукции за рубеж.

В феврале 2010 года директор ФСВТС Михаил Дмитриев заявил, что ежегодный военный экспорт России в ближайшие несколько лет будет держаться на уровне 9-10 миллиардов долларов. Доля "Рособоронэкспорта" в этом объеме составит не менее 80 процентов. В настоящее время российские вооружения и военную технику покупают около 70 стран мира.

ВИПРОБУВАННЯ

ВВС Индии завершат сертификацию истребителя Tejas в 2012 году

Индийский легкий истребитель Tejas получит окончательное разрешение на выполнение полетов в составе ВВС Индии в декабре 2012 года, сообщает Indian Express. В настоящее время самолет проходит различные этапы сертификации в ВВС Индии. Ранее сообщалось, что Tejas будет принят на вооружение до конца 2011 года. Между тем, как отмечает издание, сертификация истребителя может затянуться, поскольку самолет проходит испытания по расширенной программе.

Прежде чем Tejas получит окончательное разрешение на выполнение полетов, ВВС Индии намерены проверить самолет на флаттер, сброс подвесных топливных баков, работу сенсоров, крепления вооружения, перегрузки и способность выполнять полеты на разных углах атаки. В списке есть еще несколько десятков испытаний, которые истребитель должен пройти. При этом ВВС Индии уже направили компании Hindustan Aeronautics – прои-

зводителю Tejas – список требуемых усовершенствований.

Столь тщательную проверку самолета ВВС объясняют тем, что программа его разработки велась более 20 лет, в результате чего некоторые компоненты истребителя могли устареть. ВВС Индии получили первый истребитель Tejas для испытаний в середине января 2011 года.

В настоящее время индийская компания

Aeronautical Development Agency, входящая в Организацию оборонных исследований и разработок (DRDO) Индии, занимается разработкой улучшенной версии Tejas – Mk.2, которая совершит полет в 2015-2016 году. Истребитель получит новые двигатели, топливные баки большего объема, новые системы жизнеобеспечения пилотов и авионику. Кроме того, планируется заметно снизить массу пустого самолета.

ЗЕЛЕНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Globemaster III получил сертификат на использование биотоплива

Американский военно-транспортный самолет C-17 Globemaster III получил сертификат на использование гидроочищенных биотопливных смесей, сообщает Defense Aerospace. Сертификатирование самолета было произведено в рамках программы ВВС США по переводу авиационного парка на биотопливо и снижению потребления обычного топлива в два раза к 2016 году.

После завершения процедуры сертификации все C-17 ВВС США в ближайшее время начнут совершать полеты на специальной топливной смеси: 50 процентов биотоплива и 50 процентов обычного JP-8, или 25 процентов биотоплива, 25 процентов синтетического парафинистого авиационного керосина и 50 процентов JP-8. Таким образом ВВС США плани-

руют снизить расходы на заправку самолетов и количество выбрасываемых в атмосферу вредных веществ.

В настоящее время испытательные полеты на биотопливной смеси выполняют и некоторые другие самолеты ВВС США. Согласно планам командования ВВС, в ближайшие 22 месяца все летательные аппараты на вооружении военно-воздушных сил должны получить сертификаты на использование биотоплива.

Следует отметить, что переход на использование биотоплива является общей тенденцией для всех родов войск США. В частности, ВМС США намерены к 2020 году снизить потребление обычного топлива в два раза. На биотопливо будут переведены не только самолеты ВМС, но и корабли. Армия США также намерена активнее использовать биотопливо для заправки своей техники, а также увеличить долю гибридных транспортных средств.

РОЗРОБКИ

ВВС США смягчат требования к новому дальнему бомбардировщику, финансирование программы разработки которого запланировано на 2012 год, сообщает Defense News. "Мы не намерены быть такими же амбициозными, какими были раньше", – заявил командующий ВВС США Нортон Шварц, ссылаясь на планы по созданию "семейства авиационных систем", частью которой должен был стать новый бомбардировщик.

ВВС США умерили амбиции в отношении нового бомбардировщика

По словам Шварца, наименее амбициозные планы в отношении бомбардировщика позволят ВВС США более эффективно управлять программой его разработки, а компаниям, участвующим в создании самолета, завершить проект вовремя, уложившись в отведенный бюджет. "И нам станет проще управлять программой", – добавил Шварц. В качестве одного из способов упрощения требований к бомбардировщику может рассматриваться модульность.

Благодаря модульности, ВВС США смогут добавлять бомбардировщику новые возможности, благодаря разработке новых типов вооружения или оборудования в будущем. Таким образом, ВВС смогут в конечном итоге получить высокотехнологичную машину, предъявив при этом к первому серийному образцу минимальные требования. При этом следует учесть множество технических решений, которые уже должны быть установлены на первую версию самолета, например, электромагнитное экранирование.

В апреле 2009 года министерство обороны США объявило, что военным необходимо отказаться от традиционного понимания дальней авиации. При этом было объявлено, что Пентагон прекратил реализацию программы разработки бомбардировщиков нового поколения. В сентябре 2010 года Шварц заявил, что в ближайшие несколько лет

на вооружение будет принят новый бомбардировщик, который станет составной частью целого "семейства авиационных систем", отвечающих за решение боевых задач в комплексе.

В конце 2010 года Конгресс потребовал от министерства обороны США снижения военных расходов на сто миллиардов долларов в ближайшие пять лет. Кроме того, в январе 2011 года в Китае совершил первый полет истребитель пятого поколения J-20, а несколькими месяцами ранее началось развертывание баллистических противокорабельных ракет DF-21D. Эти факторы вкпе оказали влияние на Пентагон, который объявил, что включит в бюджет 2012 года финансирование проекта создания нового дальнего бомбардировщика.

Любопытно, что в настоящее время выделение финансирования на разработку "семейства авиационных систем" не рассматривается. В настоящее время на вооружении ВВС США, по данным Flightglobal MiliCAS, состоят 65 бомбардировщиков B-1B Lancer, 20 B-2A Spirit и 77 B-52H Stratofortress.

НОВИНКА ОЗБРОЄННЯ

Raytheon предложила индийским военным "болеву пушку"

Американская компания Raytheon предложила индийским военным микроволновую пушку SGPS (Silent Guardian Protection System), также известную как ADS, сообщает Defense News. Это оружие, прозванное "болевой пушкой" или "лучевой пушкой", может использоваться для подавления беспорядков, нанося при этом людям минимальный ущерб. Индия в настоящее время занимается поиском нового безопасного оружия для разгона толп без жертв.

ADS способна при помощи микроволн вызывать у митингующих ощущение жжения и паники, заставляя их как мож-

но скорее покинуть опасную зону. Такая пушка относится к классу оружия нелетального воздействия. По оценке Raytheon, "болевая пушка" не наносит повреждений людям и способна причинить вреда

не больше, чем резиновые пули, водяные пушки или слезоточивый газ, используемые в настоящее время индийскими военными и полицией.

Любопытно, что Армия США планировала использовать ADS в Афганистане. Оружие, смонтированное на бронетранспортере HMMWV, было в Афганистан в 2009 году, однако в 2010-м было отозвано, так и не приняв участия в боевых действиях. Решение об отмене использования такого оружия было принято министерством обороны США под давлением правозащитных организаций, которые высказывали сомнения в безопасности "болевой пушки".

СПІВРОБІТНИЦТВО

Політ на Марс повинен реалізуватися на багатонаціональному рівні

Реальний політ на Марс повинен здійснюватися на багатонаціональному рівні, заявив статс-секретар, заступник керівника Роскосмосу В.А. Давидов у Центрі управління польотами, де проходила пряма трансляція першого виходу на імітатор Червоної планети учасників проекту "Марс-500", передає прес-служба Роскосмосу.

"Реальний політ на Марс не може бути здійснено однією країною. Дуже багато потрібно ресурсів, дуже складний сам корабель. Звичайно ж, нам здається, що цей проект буде багатонаціональним. І в ньому, я думаю, обов'язково візьмуть участь НАСА, ЄКА, всі країни, які виявлять бажання", – сказав Віталій Анатолійович.

Він підкреслив, що дату пілотованого польоту на Червону планету поки що визначити складно.

"Поточна космічна програма Росії розрахована до 2015 року. Через рік ми розпочинаємо підготовку програми до 2025 року. При підготовці цієї програми, я думаю, нам буде вже ясно, у який рік ми можемо приступити до реалізації пілотованої програми польоту на Марс. А в нашій поточній програмі є автоматичні місії, такі як "Фобос-Грунт", – пояснив заступник глави Роскосмосу, додавши, що, можливо, запуск пілотованих експедицій на Марс буде здійснюватися з космодрому Восточный на території Росії, будівництво якого має розпочатися найближчим часом.

"Передбачається, що транспортний енергетичний модуль, над яким ми зараз працюємо, буде використовуватися для міжпланетних польотів. Там є серйозний блок питань, пов'язаних із захистом космонавтів Але ми не виключаємо, що він буде використовуватися для польотів на Марс", – підкреслив заступник керівника Федерального космічного агентства.

ПІДСУМКИ

Колегія НКАУ підвела підсумки та визначила завдання

11 лютого 2011 року в Києві, в Будинку культури Державного підприємства "Виробниче об'єднання "Київприлад", відбулось засідання Колегії НКАУ, присвячене підведенню підсумків роботи підприємств та установ, що належать до сфери управління НКАУ, у 2010 році та обговоренню планів на 2011 рік.

З доповіддю щодо підсумків роботи підприємств та установ, що належать до сфери управління НКАУ, у 2010 році та завдань на 2011 рік виступив Генеральний директор НКАУ Ю.С.Алексєєв. Він зазначив, що за підсумками діяльності у 2010 році результати є значними.

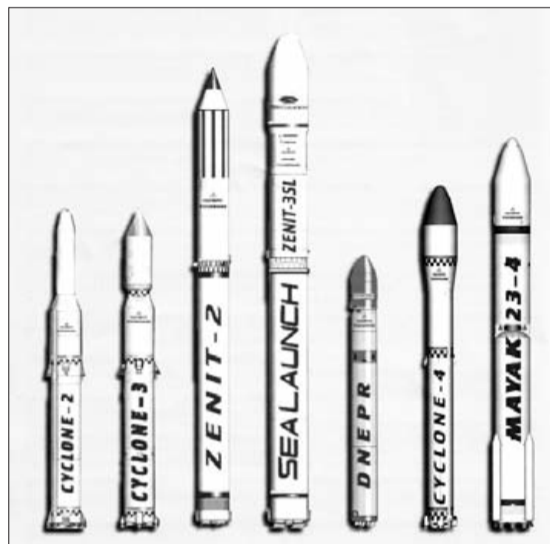
Після завершення всіх видів випробувань космічний апарат дистанційного зондування Землі "Січ-2" разом з допоміжним обладнанням доставлений на пускову базу "Ясний" (РФ).

Продовжено роботи з виготовлення та експериментального відпрацювання систем, вузлів, агрегатів ракети-носія "Циклон-4", розроблення робочої конструкторської документації і систем та агрегатів технологічного обладнання наземного комплексу. Успішно проведено перший етап льотних випробувань апаратури перспективної авіоники для системи управління ракети-носія "Циклон-4".

Забезпечено проведення 3-х пус-

ків ракети-носія "Дніпро" з виведенням чотирьох космічних апаратів іноземного виробництва.

За контрактами з компанією Орбітал Сайенсиз Корпорейшн (США) виготовлено та доставлено на космодром Уоллопс (штат Вірджинія, США) виріб основної конструкції першого

ступеня ракети-носія "Таурус-2".

За програмою "Наземний старт" на космодромі Байконур проведені роботи щодо підготовки ракети-носія "Зеніт-3SLБФ" з розгінним блоком "Фрегат-СБ" та російським метеорологічним космічним апаратом "Електро-Л" (пуск успішно здійснено 20 січня 2011 року).

Укладено контракт на створення

Національної супутникової системи зв'язку "Либідь" та розпочато роботи з реалізації проекту.

За підсумками роботи у 2010 році підприємствами, які належать до сфери управління НКАУ, вироблено і реалізовано продукції на суму майже 2,2 млрд. грн. (порівняно з 2009 роком обсяги виробництва зросли на 5%, обсяги реалізації продукції на 8%, а середньомісячна заробітна плата за 2010 рік зросла на 20,5%).

Визначені наступні основні завдання на 2011 рік:

Забезпечення запуску КА "Січ-2" ракетою-носієм "Дніпро".

Продовження реалізації міжнародного проекту створення космічного ракетного комплексу "Циклон-4" на пусковому центрі Алкантара.

Продовження робіт за програмами "Наземний старт", "Таурус-2", "Морський старт" та за проектом створення Національної супутникової системи зв'язку "Либідь".

Завершення робіт з розгортання наземної мережі контрольно-корегувальних станцій і введення в дослідну експлуатацію системи координатно-часового та навігаційного забезпечення України з використанням систем GPS, ГЛОНАСС і інших глобальних навігаційних супутникових систем.

Продовження виконання заходів з утилізації твердого ракетного палива міжконтинентальних балістичних ракет РС-22 та звичайних видів боеприпасів.

www.nkau.gov.ua

НАШІ – ПЕРШІ

Перший український космічний турист вирушить у подорож уже в 2012 році

Вже в наступному році в космос відправиться перший український турист. Ним стане бізнесмен, колишній чиновник і телеведучий Першого національного каналу Андрій Пальчевський (програма "Глибинне буріння" – діалоги з відомими сучасниками про події в Україні та світі), пише "Сьогодні".

Півтора року тому він зареєструвався для такої подорожі на сайті компанії Virgin Galactic, яка першою в світі вже з 2012 року має намір здійснювати польоти в космос з туристами на борту.

"До космосу в мене любов з дитинства: я народився у рік першого польоту в космос Юрія Гагаріна, в 1961-му.

Крім того, я – типовий адреналіновий наркоман і освоюю все, що літає, – розповів Пальчевський. – Дізнавшись про польоти, я поїхав до Космопорту в пустелі Мохаве, в Каліфорнії. Зустрівся там з винахідником корабля SpaceShipOne Бертом Рутаном і з керівником компанії Virgin Galactic Річардом Бренсоном".

Окрім документів, що засвідчують особу, космічний турист надав довідку про відмінний стан здоров'я. Також він отримав довідку про проходження спецпідготовки (три дні Пальчевського вчили, як поводитися в невагомості і тренували вестибулярний апарат).

Перспектива піднятися над Землею на 110 км (це обіцяє

Virgin Galactic) обійшлася керівникові київської медлабораторії Eurolab в 250 000 євро.

Пальчевському прийшло підтвердження, що він увійшов до першої сотні кандидатів, які будуть літати туристами в космос з 2012 року (зараз Virgin Galactic проводить випробування корабля. Бренсон заявляв, що першими відправить у космос всю свою сім'ю, а потім – зареєстрованих кандидатів).

"У сертифікаті, який мені прислали, сказано, що я буду 87-м у цій сотні. Однак мені підтвердили, що я буду першим туристом з країн колишнього СРСР. Не дочекаюся, коли відчую невагомість і побачу Землю з боку", – говорить Андрій.

ПЕРСПЕКТИВИ

НАСА оголошує пріоритетом роботу на МКС

Головним пріоритетом у космосі для США в 2012 фінансовому році стане робота на Міжнародній космічній станції (МКС), говорить в проекті бюджету Національного агентства з авіонавтики і дослідження космічного простору (НАСА).

Як передає РІА "Новости", адміністрація США внесла на розгляд конгресу бюджет-2012, загальний обсяг якого визначений у 3,7 трильйона доларів. НАСА планується виділити 18,7 мільярда доларів. Таку ж суму агентство отримало в 2010 фінансовому році.

"МКС залишається тим місцем, де ми вчимося жити і працювати в космосі. Президентський проект бюджету передбачає підтримання функціонування та розвитку станції як мінімум до 2020 року. Це (участь США в роботі МКС) дозволить зміцнити наше лідерство в космічній галузі. Бюджет також передбачає залучення неурядових організацій до роботи за проектами, пов'язаними з МКС, що зробить станцію доступною для дослідників всіх рівнів і перетворить її на національну космічну лабораторію", – говорить в проекті бюджету-2012.

Зокрема, на польоти до МКС і старту шатлів, що залишилися, адміністрація пропонує виділити 4,3 мільярда доларів. Це менше ніж у 2010-му фінроці (6,1 мільярда). П'ять

мільярдів заплановано витратити на наукові дослідження (4,5 мільярда – в 2010-м) і 3,9 мільярда – на створення нових космічних апаратів (3,7 мільярда – в 2010-му).

Останній політ шатла заплановано на осінь 2011 року. Після цього США для доставки астронавтів у космос будуть користуватися послугами Росії.

За основними статтями бюджету НАСА отримає фінансування більше ніж у 2010 році, незважаючи на те, що його загальний обсяг не змінився. Крім статті "Космічні операції", під скорочення потрапили "Освіта" та "Будівництво нових об'єктів і відновлення екології".

У проекті бюджету наголошується, що НАСА, як і інші відомства, отримає бюджет, складений в умовах економії коштів. Космічне відомство заощадить 100 мільйонів доларів завдяки оптимізації адміністративних витрат.

Підготовлено по матеріалам інформаційно-аналітичного центру "СПЕЙС-ІНФОРМ" www.space.com.ua

Двадцять п'ятого лютого 1941 года Центральним комітетом ВКП(б) і Советом Народних Комісарів СРСР було прийнято постановлення "О реорганізації авіаційних сил Червоної Армії".

За роки війни п'ятиліток, завдяки зусиллям учених конструкторів, інженерів і робітників в Союзі створили потужну авіаційну індустрію, вітчизняне літакобудування вийшло на передові рубежі. Були побудовані авіаційні заводи, створені науково-дослідницькі інститути і конструкторські бюро, виховані кадри військових спеціалістів, розроблені і запущені в серійне виробництво нові типи істребителів, штурмовиків і бомбардувальників. Друга світова війна змусила військову авіаційну промисловість в процесі розгортання масового виробництва нової авіаційної техніки, а ВВС Червоної Армії – на стадії великої роботи по їх організації і вдосконаленню.

Постановленням "О реорганізації авіаційних сил Червоної Армії" затвердили розроблений Наркоматом Оборони СРСР план подальшого розвитку ВВС, передбачивши формування в шкільні терміни нових авіаційних полків і укомплектування їх новими типами літаків, уже освоєних к тому часу промисловістю, пере-

Документ, змінивши хід Великої Вітчизняної війни

вооруження існуючих авіаційних полків новими бойовими літаками. За кілька місяців до початку вій-

ни ряд запланованих заходів було виконано: було створено близько 20 авіаційних полків з 106 запланованих, розгорнулося формування авіаційних корпусів, були створені зони протиповітряної оборони з істребітільної авіацією, зенітної артилерією і службами спостереження.

Незважаючи на незвичайні умови початку Великої Вітчизняної війни, ця робота продовжувалася швидкими темпами і

не було коротким терміном дала величезні по своєму значенню результати. Уже в 1942 році перевага

радянської техніки проявилася в багатьох битвах. В Ленінградській битві, яка оголошувала початок катастрофи гітлерівського вермахту, радянська авіація перейшла до великих наступальних операцій. Весною 1943 року радянські льотчики, одержавши перемогу в небі Кубані, остаточно закріпили за собою панство в повітрі. Кінець 1943 року ВВС СРСР по кількості нових літаків перевершили німецько-фашистські в два рази; в цьому році радянська промисловість випустила близько 35 тисяч літаків (на 37,5% більше, ніж в 1942-му). В подальшому, в процесі всієї війни, постійно збільшувалося кількість випущених літаків, і зростали їх льотно-тактичні дані. Успішне розвиток радянської авіаційної промисловості в складні для країни роки Великої Вітчизняної війни в значительній мірі було підготовлено своєчасним постановленням "О реорганізації авіаційних сил Червоної Армії".

Двадцять другого лютого 1967 року на озброєння прийнято ЗРК С-200 "Ангара" з ракетами 5В21 (В-860).

Слід зазначити, що ЗРК С-200 протягом десяти років був особливо секретним, і першою країною, в яку він був поставлений, була Сирія. Такі фактори, як наявність термоядерної зброї і інтенсивний прогрес надзвукової авіації привели до того, що дуже актуальною стала задача створення далекої, здатної перехватити високі швидкості цілі (середина 1950-х років). Весь спектр завдань перехвату ракет, атакуючих промислово розвинені райони, не отримав ефективного рішення з використанням ЗРК С-75. Постанова-

Зенітна ракетна система великої дальності

позиції було запропоновано ЦКБ-34 (Ленінград). ЗРК С-200 "Ангара" прийнято на озброєння військ протиповітряної оборони країни в 1967 році. В подальшому зенітно-ракетна система модернізувалася: в 1970 році на озброєння прийнято С-200В "Вега", в 1975-му – С-200Д "Дубна". В процесі модернізації були збільшені дальність стрільби з 150 до 300 км і висота ураження з 20 до 41 км.

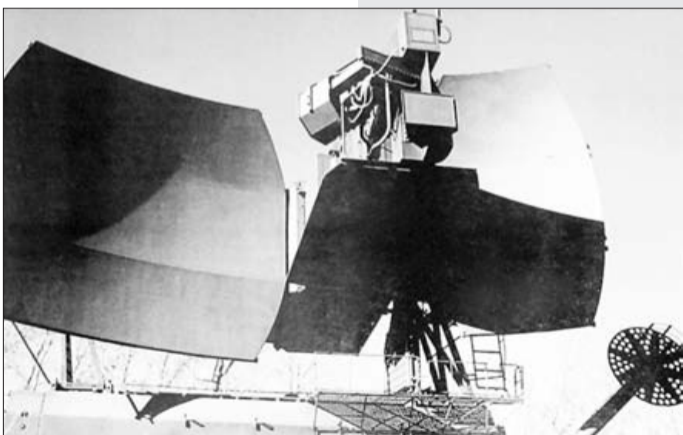
Незважаючи на вражаючий вигляд ракет комплексу С-200, вони ні разу не продемонструвалися на парадах в СРСР, а фотографії ракет і пускової установки з'явилися тільки кінці

комплексами С-125. Техніка пускової установки складалася з кабіни підготовки і управління пуском (КЗ), шести пускових установок 5П72, кожна з яких комплектувалася двома передвигаючимися по рейковим шляхам автоматизованими зарядними машинами 5Ю24, і системи живлення. Ракета В-860 була сконструйована по двохступенчатій схемі. Перша ступінь складалася з 4-х твердопаливних прискорювачів, встановлених на маршовій

ступіні ракети з рідинним ракетним двигателем, виконаною за нормальною аеродинамічною схемою. Старт ракети відбувався з постійним кутом підйому (48 градусів) з пускової установки, наводимою по азимуту. В процесі 15 років ЗРК С-200 залишався секретним і не покинув меж СРСР. В 1982 році радянським керівництвом було прийнято рішення про постачання на Близький Схід двох полків ЗРК С-200, і в 1984 році створена експортна модифікація комплексу С-200ВЭ "Вега-Э" була передана сирійському персоналу. В наступні роки ЗРК С-200ВЭ поставився в Болгарію, Венгрию, ГДР, Польщу, Чехословаччину, Сирію, Лівію, Іран і Північну Корею. Розпад Організації Варшавського договору в 80-х роках і зв'язання Німеччини привело до того, що С-200ВЭ з'явився на озброєнні НАТО і тільки в 1993 році був

замінен на американські ракети з рідинним ракетним двигателем ЗРК "Хок" і "Патріот". Для вивчення бойових можливостей один із комплексів С-200ВЭ з території Німеччини був доставлений в США. В середині 90-х років комплекси С-200 були повністю зняті з озброєння військ ПВО Росії, але залишилися на озброєнні Азербайджану, Білорусії, Грузії, Молдови, Казахстану, Туркменії, України і Узбекистану. Надійні дані про результати бойового використання ЗРК С-200 в місцевих конфліктах відсутні. По деяким даним ракетний комплекс С-200ВЭ був збит ізраїльським літаком "Натан", а лівійські комплекси брали участь в атаках на американські бомбардувальники F-111 і можливо збили один з них. Пускову установку з зенітної ракетної системи С-200В можна побачити в Воєнно-історичному музеї Повітряних Сил України.

лением ЦК КПСР і Радой Міністрів СРСР от 4 червня 1958 г. № 608-293 була дана завдання розробити нову багатокаліброву зенітно-ракетну систему С-200. Головним конструктором системи в цілому і радіотехнічних засобах комплексу С-200 був призначений А. Расплетин (КБ-1). Головним розробником ракети став ОКБ-2 під керівництвом П.Грушина. Проектування незалежного озброєння стартує і технічної

восьмидесятих років. Однак при наявності космічної розвідки приховати факт масового розгортання нового комплексу не вдалося. ЗРК С-200 отримав в НАТО умовне позначення SA-5 "Gammon". В перший період постачання на озброєння С-200 прийняли в зенітно-ракетні полки дальнього дії. Со згодом було прийнято цілісним чином об'єднати їх в єдиний командувачий з низькошаровими

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

21-27 лютого

21 лютого 1967 р. народився льотчик-випробувач, пілот літачної групи "Українські соколи" А.В.Гагарінов.

21 лютого 1976 р. перші мобільні полки мобільних МБР "Темп-2С" заступили на бойове чергування.

22 лютого 1897 р. народився Головнокомандувач Військ ППО (1948-1952 і 1954-1955) Л.А.Говоров.

22 лютого 1975 р. здійснив перший політ перший дослідний екземпляр літака Т8-1 – прототип штурмовика Су-25, В.С.Ілюшин.

23 лютого 1941 р. створено Васильківську авіаційну школу механіків (наказ Народного комісара оборони СРСР від 05.02.1941 р.), згодом – Васильківське ВАТУ.

23 лютого 1941 р. створено Янівську військову школу авіатехніків. День заснування інженерно-авіаційного факультету ХУПС.

23 лютого 1954 р. народився військовий льотчик, командувач Повітряних Сил ЗС України С.І.Онищенко.

23 лютого 1999 р. Указом Президента України Л.Д.Кучми в Україні встановлено свято – День захисника Вітчизни.

24 лютого 1899 р. народився льотчик-випробувач, заслужений льотчик СРСР, Герой Радянського Союзу М.М.Громов.

24 лютого 1945 р. військовий льотчик І.М.Кожедуб на Ла-7 вперше збив реактивний літак супротивника Me.262.

24 лютого 1962 р. народився перший заступник командира ПвК "Південь" С.С.Дроздов.

24 лютого 1965 р. створено ансамбль Повітряних Сил ЗС України "Крила України".

25 лютого 1936 р. здійснив перший політ дальній літак АНТ-37біс (ДБ-26) "Родина" з двигунами М-86, екіпаж М.Ю.Алексєєва.

25 лютого 1950 р. народився директор ДП "Жуляньський машинобудівний завод" "ВІЗАР" А.О.Коваль.

25 лютого 1955 р. народився начальник інституту державного військового управління НУОУ Б.М.Ратніков.

25 лютого 1960 р. народився перший заступник начальника Головного управління оборонного планування Генерального штабу ЗС України О.І.Покотило.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

25 лютого 1986 р. здійснено першу в світі посадку важкого літака на крижану злітно-посадкову смугу в Антарктиді (Іл-76Д), керівник перельоту В.Я.Кисельов.

26 лютого 1903 р. народився авіаконструктор Й.Г.Неман. Працював у КБ К.О.Калініна, завідував кафедрою конструкцій літаків ХАІ. Під його керівництвом створено літаки: ХАІ-1, ХАІ-3, ХАІ-5 (Р-10), ХАІ-6, ХАІ-51, ХАІ-52. У 1939-1941 рр. – ув'язнений ЦКБ-29 НКВС (брав участь у створенні Пе-2 і Ту-2).

26 лютого 1914 р. народився авіаконструктор Є.Г.Адлер. Працював у КБ О.С.Яковлева. Брав участь у роботах з копіювання "Сейбра", в проектуванні Су-7.

26 лютого 1918 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу М.Д.Гулаєв (провів 69 повітряних боїв, збив 57 літаків ворога).

26 лютого 1928 р. народився льотчик-космонавт, двічі Герой Радянського Союзу А.В.Філіпченко. Закінчив Чугувське ВВАУЛ.

26 лютого 1949 р. народився заслужений військовий льотчик СРСР, заступник Головнокомандувача ВПС ЗС України з БП (1995-2002), старший науковий співробітник науково-методичного відділу Центру оперативно-тактичних досліджень ПС ЗС України О.О.Волошенко.

26 лютого 1993 р. створено Комітет із використання повітряного простору ("Украеронавігація").

27 лютого 1887 р. народився видатний льотчик П.М.Нестеров. Вперше виконав "мертву петлю" і застосував у повітряному бою таран. 1911 р. побудував планер власної конструкції. Розробив проект літака, побудову якого закінчити не встиг.

27 лютого 1920 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу О.К.Рязанов (здійснив 509 бойових вильотів, збив 31 літак ворога).

27 лютого 1931 р. народився бортінженер-випробувач ДКБ О.К.Антонова Р.А.Постовіт.

27 лютого 1958 р. народився заступник начальника Генерального штабу ЗС України В.М.Хижий.

27 лютого 1965 р. здійснив перший політ десантно-транспортний літак Ан-22 "Антей", екіпаж Ю.В.Курліна.

Навчали літати літаки

Рекорд стане можливим, дальній політ здійсниться, повітряні кордони країни будуть захищеними, якщо літак буде надійним. Ще на зорі авіації відомий французький льотчик Фербер казав: "Винайти апарат – нічого не означає, побудувати його – означає небагато, змусити його літати – це все!" Всесвітньо відомий авіаконструктор Ігор Сікорський, який свого часу навчався льоною справи у Фербера, на церемонії вручення меморіального призу братів Райтів (1967 р.) буквально повторив вислів свого вчителя: "Ми, конструктори і будівельники повітряних суден, будували б щось непотрібне, якщо б не майстерність і хоробрість наших льотчиків, які примусили їх літати..."

Серед льотчиків-випробувачів було чимало пілотів, які навчалися літати у кримському небі. Відомими випробувачами стали випускники "Качі" передвоєнних років О.Анісімов, пілотажу якого заздрив навіть В.Чкалов, Г.Байдуков – учасник двох дальніх рекордних перельотів, П.Стефановський і М.Нюхтіков, які випробували по кілька сотень літаків різних типів. Із льотчиків морської авіації багато років займалися випробуванням гідролітаків Б.Бухгольц, І.Сухомлін, М.Коровкін, С.Рейдель.

Гідролітаки здавна називають "альбатросами" – за образом птаха, все життя якого пов'язане з морем. Не можна уявити без моря і конструкторів "альбатросів". Тому авіаконструктор Д.Григорович, який ще на зорі авіації випробовував у Севастополі свої перші лі-

таючі човни, не забував цього, близького йому з юнацьких років міста. Наприкінці 1920-х років у Севастополі проходив випробування ряд його гідролітаків. На той час Григорович керував Відділом морського дослідного літакобудування (ВМДЛ) зі своєю виробничою базою. Але творця кращого в світі гідролітака М-9 переслідували невдачі: його нові літаючі човни – навчальні МУР-1 і МУР-2, морські розвідники РОМ і МР-3 не витримали випробувань і виявилися непридатними для морської авіації.

Оскільки ВМДЛ не виправдав надій на оснащення морської авіації новими зразками вітчизняних гідролітаків серійної побудови, довелося закуповувати літаки за кордоном – у італійської фірми "Савойя", в німецьких фірм "Дорнье", "Хейнкель", "Юнкерс". Усі вони випробовувалися в Севастополі.

Істинною купіллю "альбатросів" стала Морська випробна станція (МВС) Науково-дослідного інституту ВПС, заснована в Севастополі 1932 року. На початку 1936-го на базі МВС організували Науково-дослідний інститут морської авіації (НД-15 ВПС ВМФ). У ці роки там випробовувалися важкі морські літаки КБ Андрія Туполева: морські дальні розвідники МДР-2 (АНТ-8) і МДР-4 (АНТ-27біс), "Морський крейсер" МК-1, морський торпедоносець-бомбардувальник МТБ-2 (АНТ-44). У травні 1932 року льотчик-випробувач Б.Бухгольц підняв у повітря новий гідролітак – морський ближній розвідник МБР-2 молодого

конструктора Георгія Берієва. МБР-2 і його пасажирський варіант МП-1 стали первістками цілого сімейства гідролітаків "Бе": Бе-4, Бе-6, Бе-10, Бе-12. У Севастополі на крейсерах ескадри конструктор проводив випробування корабельних розвідників КОР-1 (Бе-2) і КОР-2 (Бе-4) зі зльоту з катапультних пристроїв.

У випробному інституті морської авіації проходили випробування "альбатроси" інших конструкторів, наприклад, поплавоків гідролітаків МР-5 М.Полікарпова і ДТ-3 ТП С.Іллішина, літаючі човни О.Москальова. Та не тільки гідролітаки навчалися літати у кримському небі. 1934 року на аеродромі Севастопольської (Качинської) авіашколи Валерій Чкалов випробовував нові винишувачі І-15 та І-16 конструкції М.Полікарпова. Всесвітнє визнання І-15 отримав під час бойових дій в Іспанії, а поява І-16 викликала справжню революцію у світовій військовій авіації. З ним пов'язано чимало славетних сторінок радянської авіації: в небі Іспанії, на Халхін-Голі, у перший період Великої Вітчизняної війни. Винишувачі І-16 останніх типів, оснаще-

ні гарматами, мали найпотужніше озброєння серед серійних літаків світу.

Частими гостями у кримському небі були льотчики-випробувачі НДІ ВПС. 1938 року НДІ ВПС проводив у Криму завершальний етап випробувань нового дальнього бомбардувальника ТБ-7 конструктора В.Петлякова. У кримському небі літак досягнув нечуваної на той час стелі для важкого повітряного корабля – 12 км. Було виконано і випробну програму з бойового бомбометання. Пройде три роки, і результати цих випробувань відчуже на собі столиця фашистської Німеччини, коли літаки Пе-8 (так стали називатися ТБ-7) бомбардували її військові та промислові об'єкти.

Із довоєнної пори будівництва й випробувань літаків у Криму пройшло чимало часу – ціла епоха якісної зміни авіації. Сучасні літаки можуть літати зі швидкостями, що перевищують у кілька разів швидкість звуку. Але кожна вдала машина, сучасний літак з'явився не раптово – у нього був цілий ряд попередників, в тому числі й тих, що навчалися літати у кримському небі.

Професія – авіатор

В 1911 году Пионтковский окончил городское училище, в 1914-м – ремесленное техническое училище. Затем с августа 1915 года служил в армии. В этом же году в составе учебной команды он выучился на механика, а в 1916-м окончил школу авиамотористов в Петрограде. Участник Первой мировой войны: в 1916-1917 годах – механик 12-го армейского авиаотряда (Северный фронт); старший унтер-офицер. В РККА – с ноября 1917-го. Через два года Юлиан Пионтковский окончил Московскую авиационную школу. Участник гражданской войны: в июле 1919 г. – январь 1920 г. – летчик, командир звена 19-го авиаотряда (Западный фронт), в январе-апреле 1920 г. – летчик 31-го авиаотряда (Западный фронт), в апреле-августе 1920 г. – летчик 18-го авиаотряда (Юго-Западный фронт), в августе-октябре 1920 г. – летчик 14-го авиаотряда (Юго-Западный фронт).

После войны Пионтковский продолжал службу в строевых частях ВВС. В 1923-1924 гг. – летчик тренировочной авиаэскадрильи Управления ВВС (г. Москва). В августе 1924 года – январь 1925 года – летчик-инструктор Московской высшей авиационной школы. В январе-мае 1925-го – летчик-инструктор Серпуховской авиационной школы воздушной стрельбы и бомбометания. В 1925-1927 годах –

летчик-инструктор Военно-воздушной академии имени Н.Жуковского (в ноябре 1926 г. – октябре 1927 г. – начальник летного отделения ВВА). С 1927-го – командир отряда учебно-летной авиаэскадрильи ВВА имени Н.Жуковского. Юлиан Иванович поднял в небо и провел испытания самолетов конструкции А.Яковлева: АИР-1, АИР-2, АИР-3, АИР-4. 19 июля 1927 года на самолете АИР-1 совершил перелет Севастополь – Москва, в ходе которого было установлено 2 незарегистрированных мировых авиационных рекорда дальности и продолжительности полета.

С 1931 года Пионтковский – летчик-испытатель авиазавода №39 (г. Москва); испытывал серийные ТБ-3, И-2, И-15, И-16. Поднял в небо и провел испытания АИР-5, АИР-6, АИР-7, головного ТБ-3 а/завода №39, ДИ-4, АИР-8, ЛР-1 №2 (ЦКБ-1 №2), АИР-9, БИЧ-14, АИР-9бис, АИР-10 (УТ-2), АИР-14 (УТ-1), АИР-12, АИР-11. Провел испытания АИР-2с, ТШ-1, ТШ-2, "Сталь-МАИ". С ноября 1936 года Юлиан Иванович стал

Двадцать пятого февраля 1896 года в городе Киев родился летчик-испытатель Юлиан Иванович Пионтковский.

работать в ОКБ А.Яковлева. Поднял в небо и провел испытания АИР-18, ОКО-1, Я-21 (УТ-21), Я-19, ББ-22 (Як-4), И-26 (Як-1). Весной 1937-го провел испытания ТБ-3 с дизелями АН-1.

В 1937 на самолете УТ-1 гидро Юлиан Пионтковский установил мировой авиационный рекорд скорости полета. Всего он освоил 300 типов летательных аппаратов. В 1927-1940 гг. провел летные испытания более 50 типов и модификаций самолетов Яковлева (от АИР-1 до Як-1). Погиб 27 апреля 1940 года при выполнении испытательного полета на И-26 (Як-1).

"Малоразговорчивый, спокойный Юлиан с первых полетов оценил превосходный воздушный аппарат и с упрямством наездника испытывал машину. Он крутил под облаками "бочку", которая никак не получалась. Самолет взмывал вверх, снижаясь, ложился на спину. И вдруг кувыркнулся вниз...". На малой высоте самолет сорвался в штопор. Катастрофа произошла из-за производственного дефекта. Аварийная комиссия высказала предположение, что произошло разрушение обшивки носка крыла из-за ударов сорвавшихся с замков стоек шасси при выполнении Пионтковским бочки. Старейшие прочнисты ЦАГИ А.Каширин и Н.Корчемкин, прочнист яковлевского КБ А.Борин утверждали, что основная причина катастрофы – недостаточная прочность крыла и излишняя уверенность, в общем, осторожного летчика в И-26. Испытания И-26 продолжили П.Федрови и С.Супрун.

УВАГА!

Державна інспекція з контролю якості лікарських засобів, підсумовуючи роботу за 2010 рік, визначила країни-“лідери” щодо заборони обігу лікарських засобів. На початку лютого на сайті Держлікініспекції МОЗ опубліковано інформацію про суб’єктів господарської діяльності та країн, фармацевтична продукція яких найчастіше вилучалася з обігу через її невідповідність вимогам діючого в Україні законодавства

Лікуйтеся обережно!

Серед країн, що отримали значну кількість приписів щодо якості, лідирує Індія. Також велику кількість приписів про вилучення продукції з обігу та заборону як субстандартну отримали фармацевтичні підприємства Німеччини, Франції, Російської Федерації, Австрії, Чеської Республіки та Республіки Білорусь.

Серед українських виробників лікарських препаратів найчастіше вилучалася з обігу продукція ВАР “Монфарм”, ТОВ “Фітолік”, ТОВ “Харківське фармацевтичне підприємство “Здоров’я народу” та ДП “Львівдіалік”.

Основними лідерами серед країн-виробників, продукцію яких було заборонено Приписами Держлікініспекції МОЗ як фальсифіковану, є Індія, Україна, Німеччина, Бельгія, Франція, Латвія, Болгарія, Словаччина, Російська Федерація, Польща, Румунія, Канада.

Також, за інформацією newsland.ru, глава Державної служби України з лікарських засобів і контролю за наркотиками Олексій Соловйов розповів, що у 2010 році Державна інспекція з контролю якості лікарських засобів виявила 2 млн. 153 тис. 638 упаковок неякісних і незареєстрованих лікарських засобів на суму більш як 13 млн. грн.

“Перше місце в Україні за структурою захворюваності займають захворювання системи кровообігу. А за структурою споживання у нас на першому місці знаходяться лікарські препарати від захворювань шлунково-кишкового тракту”, – зазначив чиновник.

Найчастіше фальсифікують дорогі, часто рекламовані препарати відомих іноземних виробників з найбільшим об’ємом продажів. За словами Соловйова, до таких належать ферментні препарати “Мезим” і “Фестал”.

У 2010 році в результаті контрольних заходів 2,5 млн. упаковок ліків на суму 17 млн. грн. було заборонено до реалізації і застосування, з них 2 млн. упаковок утилізували під контролем Держліків і 446 тис. було повернено початальникам.

Державна інспекція з контролю якості лікарських засобів Міністерства охорони здоров’я України вкотре нагадує: для того, аби захистити себе та своїх близьких від фальсифікованих, неякісних та незареєстрованих лікарських засобів, споживачеві в першу чергу слід купувати лікарські засоби тільки в аптечних закладах та їх структурних підрозділах. Ні в якому разі не слід користуватися при купівлі ліків Інтернет-послугами чи послугами “Укрпошти”.

Серед основних ознак, за якими можна відрізнити фальсифіковані лікарські засоби, є: ціна (нижче ніж завжди), зміна зовнішнього вигляду (якщо препарат має специфічний смак, запах або колір), упаковка (зміна

звичайної упаковки або різниця в упаковках одного й того ж препарату).

Перед тим, як прийняти ліки, пацієнт повинен отримати всю необхідну первинну інформацію про термін придатності, умови зберігання, спосіб застосування на доступній мові, вже не говорячи про достовірність змісту, орфографічні помилки та розмір тексту. Подібна інформація повинна бути зазначена на упаковці лікарських препаратів.

У разі, якщо споживач придбав лікарський засіб сумнівної якості, то він повинен звернутися зі скаргою (заявою), оформленою належним чином відповідно до Закону України “Про звернення громадян”, до територіальної державної інспекції з контролю якості лікарських засобів, для здійснення державного контролю якості сумнівного щодо якості препарату та/або здійснення перевірки суб’єкта господарювання, у якого був придбаний даний препарат.

Крім того, згідно з Законом України “Про захист прав споживачів”, захист прав споживачів здійснюють спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів та його територіальні органи, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи і установи, що здійснюють державний санітарно-епідеміологічний нагляд, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також суди.

Звертаємо Вашу увагу, що згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 172 “Про реалізацію окремих положень Закону України “Про захист прав споживачів”, із змінами, лікарські препарати та засоби входять в перелік товарів належної якості, що не підлягають обміну (поверненню), якщо вони не задовольняють споживачів з будь-яких потреб.

Держлікініспекція нагадує, що якщо Ви хочете поскаржитися на якість будь-якого лікарського засобу, необхідно написати скаргу на адресу Держлікініспекції або на адресу відповідної регіональної територіальної інспекції з контролю якості лікарських засобів.

В скарзі необхідно вказати повне ім’я, прізвище та по батькові скаржника, місце проживання громадянина, чітко вказати сутність скарги, для чого вказати повну назву товару, номер серії товару, виробника та додати чек за сплату, скарга може бути подана як окремою особою (індивідуальна), так і групою осіб (колективна), письмова скарга повинна бути підписана заявником чи заявниками із зазначенням дати.

Без зазначення вказаних даних заява не розглядатиметься.

ПРОФІЛАКТИКА

Почніть з усмішки й гарного настрою

На наше здоров’я дуже впливає загальний емоційний стан. Якщо ми радіємо життю, тоді все в нас складається добре й навіть найпростіша їжа стає поживною та корисною. Якщо постійно чимось незадоволені, з’являються хвороби, проблеми й авітаміноз. Ми самі заважаємо вітамінам засвоюватися. Професор Селульського університету Пак Чже Ву радив проводити медитацію “Усмішка” для поповнення організму мікроелементами й вітамінами. Він казав, що у нульовому світі (це як зазеркалля нашого реального світу) є все, що треба людині, і вітаміни з мікроелементами в тому числі. “Спробуйте” цю особливу страву. Сконцентруйтесь на усмішці й гарному настрої і при цьому ходіть по квартирі, комфортно рухайтесь. Коли ми рухаємося, організм активізує свою роботу. Поставте собі завдання наповнитися потрібними вітамінами й мікроелементами. Перебувайте в такому стані стільки, скільки забажаєте (2-5 хвилин), щоб було приємно та комфортно. Ваш організм обов’язково збагатиться тим, чого йому бракувало.

Щоб усі потрібні мікроелементи й вітаміни повноцінно починайте свій день. Прокінувшись, трохи порухайтесь (походіть по квартирі, можете зробити зарядку), тоді кров активніше циркулюватиме по

судинах і постачатиме до клітин нашого організму кисень. Після цього справте фізіологічні потреби (з 5 до 7-ї ранку активний меридіан товстої кишки), щоб позбутися токсинів і шлаків. І тільки потім сідайте снідати.

Квашена капуста – джерело вітамінів А та С

Квашена капуста – справжнє джерело вітамінів А і С, які беруть участь у всіх життєво важливих біохімічних процесах (зміцнюють стінки судин, поліпшують кровообіг, роботу кишечника, стан шкірних покривів, мають протизапальну дію, підвищують апетит).

Користуйтеся таким рецептом. Білоголовок капусту разом із морквою дрібно пошаткуйте, додайте трохи солі, злегка помніть, щоб вона пустила сік, й утрамбуйте в 5-літрову каструлю. Кулаком добре придавіть до дна. Зверху покладіть марлю, на неї – плоску тарілку й щось важке, наприклад 3-літрову банку з водою. Поставте в тепле місце на 1-2 дні, щоб вона трохи пустила сік і підкисла. Ранком і ввечері простромлюйте капусту зворотним кінцем дерев’яної лопатки до дна, щоб вийшов повітря. Потім поставте в прохолодне місце на кілька днів. Їжте її, скільки захочете, за бажанням заправляючи олією.

Подбайте й про те, щоб у вашому раціоні були часник і цибуля. Вони підвищують опірність організму застудним захворюванням.

Як подолати авітаміноз

Узимку, коли мало сонця, люди страждають від авітамінозу (нестачі вітамінів). Тому частіше застуджуються, швидше стомлюються, уразливіші до стресів і перепадів настрою, змінюється стан шкіри, з’являються тріщини, свербіж. Як поповнити запаси організму потрібними вітамінами й відчувати приплив енергії, розповідає лікар-санолог Київського міського центру здоров’я Олена Богатиренко.

Пшенична каша і смачна, й корисна

Допоможе впоратися з авітамінозом пшенична каша. Вона і смачна, й корисна. У ній багато вітамінів групи В (ці речовини позитивно впливають на кровотворну й травну системи), є вітамін Е (допомагає краще засвоюватися жирам), вітамін РР (зміцнює нервову систему та посилює виведення шлаків).

Щоб промити дроблені пшеничні крупки й звільнити від пестицидів, киньте в киплячу воду й 20-30 секунд мішайте ложкою, а потім злийте на друшляк (так можна підготувати будь-які крупки). Тільки після цього приступайте до варіння. На 1 порцію круп (наприклад, 1 чашку) візьміть 2 порції води (2 чашки). Тримайте на маленькому вогні (тоді каша буде розсипчастою) на спеціальній підставці (щоб вона не підгоріла й добре пропарилася) під закритою кришкою до готовності (хвилин 15-20). У готову кашу можна додати або вершкове масло, або олію.

Щоб приготувати молочну пшеничну кашу, скористайтеся попереднім рецептом. Тільки наприкінці варіння додайте 1-2 кухлики молока, столову ложку цукру, трохи масла й дайте покипіти.

Їжте квашену капусту, пшеничну кашу, обов’язково додавайте до цих страв гарний настрій – і авітаміноз вам буде не страшний.

Музика підвищує IQ

Цілющу і стимулюючу роль музики вчені відкрили вже давно. А музичну терапію почали прописувати “сердечникам”, пацієнтам із психічними і нервовими розладами. Регулярно долучатися до прекрасного радять і майбутнім мамам. А вже музичні сеанси сприяють гармонійному розвитку плода. Крім того, психологи рекомендують слухати музику і тим, хто бажає активізувати власну інтелектуальну діяльність. Музика змушує наш мозок працювати набагато продуктивніше!

Однак якщо раніше медики радили слухати винятково класику, останні дослідження дещо зруйнували стереотип. Під час вибору жанру тепер радять більше керуватися власними смаковими уподобаннями. Виявляється, кожен із нас підсвідомо надає перевагу найбільш “цілющому” жанру. Але треба обов’язково враховувати застереження: музика-ліки має бути складною! Три акорди поспіші вас хіба що розважать, але не більше.

Після довготривалих досліджень учені зробили ще один висновок. Тим, хто бажає за допомогою музики стати розумнішим, потрібно не лише слухати музику, а й займатися нею – вчитися грати на інструментах, створювати мелодії. Так, 6-річні діти, які відвідують музичну школу, порівняно з однолітками демонструють більш високий рівень інтелекту, а за тест IQ отримали набагато більше балів.

Любов зцілює рани і позбавляє від депресії

Учені, як повідомляє medkarta.com, в черговий раз підтвердили: відчуття закоханості дозволяє понизити кров’яний тиск, позбавитися депресії і заживити рани.

Коментує Джуліанн Холт-Ланстад, ад’юнкт-професор психології в Університеті Бригама Янга: “Стосунки допомагають нам справлятися із стресом. Партнер гарантує емоційну підтримку. Також люди на тлі подібного стану більше уваги приділяють профілактиці: тренуванням, правильному харчуванню”.

А ось Артур Арон, психолог з Університету Стогні Брук в Нью-Йорку, спеціально сканував мозок людей, що знаходяться на різних стадіях закоханості, щоб зрозуміти механізм впливу цього почуття на здоров’я людини. Це дозволило з’ясувати: закоханість приводила до викиду в мозок допаміну – нейротрансмітеру, що впливає на задоволення і мотивацію. Те ж саме відбувається, якщо людина виграє багато грошей.

Зокрема, Арон порівняв результати сканування 17 людей, які в середньому перебували в шлюбі 21 рік, з результатами 17 осіб, що тільки недавно закохалися. У всіх учасників спостерігалася активізація системи допаміну, проте в мозку неодружених закоханих пар підсвічувалися зони, пов’язані з тривогою, напруженою і нав’язливими ідеями.

“Офіцерські старти” змінили володаря Кубка,

а збірна Командування Повітряних Сил, не програвши жодного з матчів, стала лише четвертою...

У Національному університеті оборони України фінішував турнір серед збірних команд видів Збройних Сил України та інших установ Міністерства оборони України з міні-футболу “Офіцерські старти”, присвячений 22-й річниці виведення Радянських військ з Афганістану.

реможець групи “А” – НУОУ і команда, яка посіла друге місце в групі “Б”, – Академія ВМС. Другу пару фіналістів склали переможець групи “Б” – Командування Повітряних Сил та друга команда групи “А” – збірна Головного управління розвідки.

За результатами півфінальних “двобоїв” перемогли здобули команда господарів турніру та збірна ГУР. Двом

дозволили нам потрапити до півфіналу з першого місця, – зауважив полковник Микола Левицький. – Щодо боротьби за третє місце, то вона повинна була завершитись з нашою перевагою зонайменше у 3-4 голи. Проте м’яч “вперто не ліз” у ворота. Такої думки дотримувались і сміливо її висловлювали після гри представники чи не усіх команд, включаючи суперників по півфіналу. У підсумку “пані Фортуна” відвернулася від нас і після нічиєї – 2:2 в основний час ми поступилися за пенальті – 4:5.

Один із кращих гравців збірної Командування Повітряних Сил підполковник Володимир Шишкін, підсумовуючи, зауважив, що боляче визнавати себе переможеним, коли твоя команда об’єктивно, чи не за усіма статистичними даними переважаючи суперника за грою, у підсумку поступається і випускає з рук бронзові нагороди.

– За ударами в площину,

Збройних Сил України полковник запасу Олександр Сурін, підсумовуючи, відзначив високий рівень організації змагань.

– Цьогорічні “Офіцерські старти” пройшли на досить високому організаційному рівні, – констатував Олександр Миколайович. – Усі, без винятку, команди учасників змагань продемонстрували спортивний характер і жагу до перемоги. Боротьба до останнього, наче за головний трофей, точилася на кожному квадраті майданчику у всіх підсумкових матчах рівно як за перше, так і сьоме місце.

Щодо виступу збірної Командування Повітряних Сил, то Олександр Миколайович авторитетно і ствердно сказав: “Фінал за третє місце став найвидовищнішим у турнірі. В цій зустрічі наші хлопці продемонстрували найкращу свою комбінаційну командну тактику і високу індивідуальну майстерність. В цьому заслуга не тільки правильно організованого начальника групи фізичної підготовки і спорту управління бойової підготовки Командування Повітряних Сил полковником Володимиром Білухою тренувального процесу збірної команди, а також ставлення керівного складу ПС до цього колективного виду спорту. Особливу подяку гравці нашої команди висловлюють командувачу Повітряних Сил генерал-лейтенанту Сергію Онищенку, який популяризує та підтримує розвиток футболу в Повітряних Силах”.

“Офіцерські старти” набиратимуть оберті

Крім переможців турніру, кубками були нагороджені команди, які посіли друге і третє

ловного управління розвідки – підполковник Андрій Анісімов. Кращим захисником турніру визнано підполковника Володимира Ковалю з команди Повітряних Сил. Кращим нападником змагань одногослосно став капітан-лейтенант Артур Болотський – представник команди Академії ВМС ім. П. Нахімова. У номінації кращий бомбардир турніру “Офіцерські старти” було названо гравця Національного університету оборони України працівника ЗС України Андрія Карпінського.

Усі номінанти отримали від начальника командно-штабного інституту застосування військ (сил) НУОУ, учасника бойових дій в Афганістані, генерал-майора Володимира Лішавського цінні подарунки та дипломи.

Підсумовуючи, начальник навчально-наукового центру фізичної підготовки та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України полковник Юрій Фіногенов, який теж пройшов горнило Афганської війни, зазначив, що спортивний комітет Національного університету оборони України, організатори змагань докладають усіх зусиль, щоб з року в рік “Офіцерські старти” лише набирали оберті.

– З усього видно, що своєї мети ми досягли, – додав полковник Юрій Фіногенов. – В переддень 22-ї річниці виведення Радянських військ з Афганістану ми згуртували навколо наших спортивних змагань різні військові колективи ЗС України, інших силових структур і відомств. Ми зміцнили закладений минулоріч і до того не слабкий, дружній фундамент спортивного єднання. Усі разом ми належ-

Парад з нагоди відкриття турніру приймає генерал-майор В.Лішавський.

Турнір набирає оберті

Слід зауважити, що склад учасників турніру був значно ширший за минулорічний, коли володаря перехідного кубка змагань визначали лише три команди з Київського гарнізону і четверта – збірна Командування Повітряних Сил, яка прибула на турнір з Вінниці. Цьогоріч поборотися за звання чемпіона змагань, які, безумовно, стануть річницями, прибуло вже вісім команд – збірні від Генерального штабу Збройних Сил України, Національного університету оборони України, Сухопутних військ, Командування Повітряних Сил, Академії Військово-Морських Сил імені П. Нахімова, Державної прикордонної служби України, Головного управління розвідки і Національної академії СБУ.

Зазнала змін і система проведення змагань. Як повідомив начальник навчально-наукового центру фізичної підготовки та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України Юрій Фіногенов, враховуючи значний склад учасників турніру, його організаторами було прийнято рішення проводити матчі не за олімпійською, а за круговою системою. Таким чином, кожна команда, наприклад програвши стартовий матч, не втрачала шансів поборотися за вихід з групи до фінального етапу першості. Шляхом жеребкування команди-учасники були розподілені на дві підгрупи. Право вибороти головний трофей першості мали лише дві кращі команди у кожній з груп.

Фаворити – не завжди переможці

Так, за підсумками зіграних у групах матчів, у півфінальних поєдинках зустрілися пе-

іншим збірним залишалось поборотися за бронзову нагороду першості у “малому” фіналі.

У підсумку, звання чемпіона “Офіцерських стартів” 2011 року здобули військовослужбовці Головного управління розвідки, які у фінальному поєдинку за сімнадцять секунд до закінчення основного часу зрівняли рахунок матчу 3:3, а у серії післяматчевих пенальті здолали опір минулорічних переможців і, на думку багатьох, – головного фаворита першості команду Національного університету оборони України. Хоча на етапі групового турніру гравці НУОУ досить впевнено переграли ГУР-івців. Та саме за непередбачуваність і непрогнозованість усі ми і любимо спорт.

Третє призове місце у безкомпромісній боротьбі, долю переможця в якій вирішувала лише серія післяматчевих пенальті, здобули моряки з Севастополя.

Спина “Фортуни”...

Окремо слід відзначити тотальне невезіння, яке супроводжувало команду з Вінниці. А як інакше пояснити той факт, що збірна, яка не програла по ходу турніру жодного матчу, фінішувала у змаганнях лише четвертою. Капітан команди полковник Микола Левицький з цього приводу зазначив, що його команда продемонструвала дуже хороше гру у всіх, без винятку, зустрічах. Півфінал з командою Головного управління розвідки і гра зі збіркою Академії Військово-Морських Сил імені П. Нахімова за третє місце на п’єдесталі пошани завершилися футбольною лотереєю – серією пенальті, де “Авіатори” поступились.

– Одна перемога і дві нічиї у групі, краща за суперників різниця забитих і пропущених

Головний Кубок “Офіцерських стартів”.

не кажучи вже у бік воріт суперника, ми переважали чи не утричі, – розповідає підполковник Володимир Шишкін. – За таких умов не просто підтримувати високий морально-психологічний дух гравців. Відверто “опускаються руки”, як кажуть, коли м’яч після чергового майже стовідсоткового голювального моменту знову потрапляє у стійку воріт чи летить повз них.

Інший гравець збірної Командування Повітряних Сил підполковник Володимир Коваль, який за підсумками змагань був визнаний кращим захисником турніру, оптимістично зазначив, що вже на найближчому турнірі – Кубку газети “Крила України” з міні-футболу, який у переддень Дня захисника Вітчизни прийматиме Вінниця, команда “Авіатор” візьме реванш у своїх суперників по “Офіцерських стартах”.

Про рівень – від “Головного”...

Головний суддя турніру – старший інспектор групи фізичної підготовки і спорту Командування Повітряних Сил

Збірна Командування Повітряних Сил.

місця, до того ж усі призери отримали “золоті”, “срібні” та “бронзові” медалі відповідно. Спільним рішенням організаційного комітету та суддівської колегії було визначено кращих гравців першості у різних номінаціях. Так, звання кращого голкіпера турніру отримав воротар команди Го-

но вшанували воїнів-інтернаціоналістів, які не повернулися з Афганістану, і продемонстрували повагу до живих героїв-земляків, котрі випробували на собі гірку “афганську” долю.

Андрій Агєєв.
“Крила України”.
Фото Ігоря Марущака.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається на громадських засадах.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”.
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А, тел.
(0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на “Крила України” обов’язкове.
Інформаційна підтримка:
“Військо України”, “Авіація і время”.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 8-067-587-02-96,
8-0432-59-62-26,
8-0432-59-60-48
факс: 8-0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Дизайн та верстка:
С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Черговий по номеру: О.Олександрович.
Перший редактор
Сергій Свенцицький.
Наклад – 1050 прим. Зам. № 112206
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

